

Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Katedra psychosociálních věd a speciální etiky

**PSYCHOSOCIÁLNÍ SPECIFIKA
NEMANŽELSKÉHO SOUŽITÍ DRUH-DRUŽKA**

*(Psychosocial specifications of non-matrimonial cohabitation
"unmarried husband - unmarried wife")*

magisterská práce
Elena Balenko

Školitel: PhDr. Vladimír Mašát

Praha 2006

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto magisterskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu.

V Praze dne 11. června 2006

EJTBas /

.....

OBSAH:

1. ÚVOD	5
2. DEFINICE POJMU "DLOUHODOBÉ SOUŽITÍ DRUH-DRUŽKA" (DD)	7
3. SOUŽITÍ DD A NĚKTERÉ Z HLAVNÍCH RYSŮ JEHO PRÁVNÍ A SOCIÁLNÍ SITUACE V ČR.....	9
4. SŇATEČNOST V ČESKU A NĚKTERÝCH DALŠÍCH SROVNATELNÝCH ZEMÍCH.....	17
4.1 ČESKÁ REPUBLIKA	17
4.2 JINÉ EVROPSKÉ ZEMĚ.....	22
4.3 SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ	23
5. HODNOTOVÉ PREFERENCE (ČR) 26	
5.1 RODINA	27
5.2 MANŽELSTVÍ	28
5.3 PŘEDPOKLADY ÚSPĚŠNÉHO MANŽELSTVÍ	30
5.4 LIDÉ PŘEJÍCÍ SI UZAVŘÍT SŇATEK	34
5.5 LIDÉ NEPŘEJÍCÍ SI UZAVŘÍT SŇATEK	34
5.6 HODNOCENÍ MANŽELSKÉHO SOUŽITÍ	35
5.7 HODNOCENÍ NEMANŽELSKÉHO SOUŽITÍ	35
6. VLASTNÍ VÝZKUMNÁ SONDA (ČR)	36
6.1 VÝSLEDKY VÝZKUMU	36
6.1.1 ÚČASTNÍCI VÝZKUMU	36
6.1.2 ANALÝZA DAT.....	39
6.1.2.1 OTÁZKA 1.....	40
6.1.2.2 OTÁZKA 2.....	41
6.1.2.3 OTÁZKA 3.....	43
6.1.2.4 OTÁZKA 4.....	48

6.1.2.5 OTÁZKA 5.....	50
6.1.2.6 OTÁZKA 6.....	52
6.1.2.7 OTÁZKA 7.....	54
6.1.2.8 OTÁZKA 8.....	56
6.1.2.9 OTÁZKA 9.....	57
6.1.2.10 OTÁZKA 10.....	60
6.1.2.11 OTÁZKA 11.....	62
6.1.2.12 OTÁZKA 12.....	63
6.1.2.13 OTÁZKA 13.....	64
6.1.2.14 OTÁZKA 14.....	67
6.1.3. INTERPRETACE DAT.....	69
7. ZÁVĚR.....	75
8. PŘÍLOHA: DOTAZNÍK.....	77
9. POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA:.....	81
10. RESUMÉ:.....	84
11. ABSTRACT:	86

1. ÚVOD

Primárním **cílem** předkládané magisterské práce je **upozornit na hlavní psychosociální specifika**, v posledních letech se v euroamerické společnosti šířícího jevu: **nemanželského soužití „druh - družka“**, a tato specifika **popsat, analyzovat a systematizovat**.

Metody vedoucí k tomuto cíli byli zvoleny **dvě**:

1. shromáždění, analýza a **kritická systematizace poznatků z odborné literatury**ⁱ. Tato metoda je v naší práci metodou spíše pomocnou (vzhledem k malému rozsahu publikované literatury speciálně věnované tématu naší práce).

Hlavní metodou je :

2. sběr dat pomocí **vlastní sociologicko-výzkumné sondy** (ve formě dotazníků vyplněných 130 náhodně vybranými respondenty v České republice) a jejich následná analýza, vyhodnocení a vyvození závěrů.

Studii otevírá nabídka **ujednocení terminologie**: nemanželské **soužití druh-družka** (kap. 2).

Po tomto úvodu následuje přehled hlavních rysů **právní a sociálně-právní situace soužití druh-družka v České republice** (kap. 3).

ⁱ V této souvislosti je nutno upozornit, že na téma předkládané práce autorce není známá žádná dostupná specializovaná publikace. /To je také důvodem jisté terminologické nejednotnosti, ke které v předkládané práci nabízí ujednocení. / **Téma druh-družka je zmiňováno pouze v novějších publikacích, a to jen jako okrajové téma**, přičemž hlavní zájem, je vždy věnován rodinám sezdaných párů.

Následující dvě kapitoly přináší systematické shrnutí výsledků dostupných sociologických výzkumů věnovaných: jednak **sňatečnosti** v Česku a některých dalších srovnatelných zemích (kap. 4)., a **hodnotovým preferencím** populace v oblasti různých typů rodinných soužití (kap. 5).

Kap. 6 představuje těžiště celé práce a kompletně se věnuje metodě, výsledkům a kritické interpretaci dat získaných z **vlastní sociologicko-výzkumné sondy**.

2. DEFINICE POJMU "DLOUHODOBÉ SOUŽITÍ DRUH-DRUŽKA" (DD)

Soužití druh-družka (dále již uváděné pod zkratkou DD) pro mnohé lidi zůstává dost nejasným, ba přímo nepřesným pojmem. I v odborné literatuře nebyla doposud ujednocena terminologie v této oblasti. Tak např. Renzetti, C. M. - Curran, D. J. se DD pokusili definovat jako „vztah intimních partnerů, kteří spolu žijí, ale nejsou manželi“ⁱ, což pokládáme za nedostatečné (srov. naše definice níže), zejména s ohledem na nebezpečí možností záměny termínů soužití DD s jemu blízkým, avšak přeci jen odlišným jevem, který můžeme nazvat : „předsvatební období“ (PO).

Základním kritériem PO je nepřítomnost společné správy majetku. PO je totiž jen přípravnou fází pro uzavření tradičního legálního manželství.

Naproti tomu soužití DD se především vnímá jako forma rodinného soužití. Vágnerová (2000) upozorňuje, že v DD se objevují obdobné problémy jako u manželů: přesycení partnerem, pocit ztráty osobní identity, nadměrná závislost na partnerovi, i pocit omezování v oblasti individuální seberealizace.

ii

Naproti tomu hlavním rysem PO je romantický vztah.

PO má tři běžné varianty vyústění:

1. transformuje se v soužití DD
2. dojde k legálnímu tradičnímu sňatku
3. dojde k rozchodu partnerů

ⁱ Renzetti, C. M. - Curran, D. J.: Ženy, muži a společnost; Praha 2005; s. 245 i 246

ⁱⁱ Vágnerová, M.: Vývojová psychologie, Praha 2000; s. 343

Dlouhodobé soužití druh-družka často může být někdy chápáno v populaci (viz níže kap. 6) ne jako forma rodinných vztahů, ale jako dlouhodobá (delší než klasické PO) příprava k sňatku. Je to jakési zkušební období, které bývá **d e l š í** než prosté tradiční období před sňatkem.

Soužití druh-družka se dá také charakterizovat jako čas, kdy lidé **b y d l í s p o l u a s p r a v u j í s p o l e č n ě m a j e t e k**, zatímco v PO tomu tak není.

V tradičním období před sňatkem se snoubenci pouze setkávají na schůzkách.

Nemanželské **soužití druh-družka** tu pro odlišení od manželského soužití a od předmanželského období můžeme tedy souhrnně charakterizovat jako **typ rodinného soužití, při němž dva úředně nesezdaní partneři spolu bydlí a spravují společně majetek**ⁱ, zatímco v tradičním období před sňatkem (PO) se snoubenci pouze setkávají na schůzkách, a v tradičním manželství je (oproti DD) navíc přítomno splnění zákonem stanoveného právního aktu a společné jmění manželů.

ⁱ Společnou správou majetku tu ovšem není míněn „společný majetek“ z hlediska majetko-právního, neboť mezi druhem a družkou, z hlediska zákona, nevzniká žádné majetkové společenství obdobné institutu "společného jmění manželů". I když žena a muž spolu žijí v dlouhodobém vztahu, přesto jakýkoliv majetek je každým z nich nabýván do výlučného, ve smyslu individuálního vlastnictví anebo do podílového spoluvlastnictví. (Blíže viz kap. 6., str. 72) Správou společného majetku, je zde míněno, že o alespoň o části majetku partnerů žijících v DD,

3. SOUŽITÍ DD A NĚKTERÉ Z HLAVNÍCH RYSŮ JEHO PRÁVNÍ A SOCIÁLNÍ SITUACE V ČR

Jak ještě uvidíme z následujících kapitol této magisterské práce, soužití DD je obecným jevem, který se nevyhýbá ani České republice. Mnoho dvojic, a to napříč všemi věkovými kategoriemi, preferuje soužití - bez úředně-právního potvrzení stejně jako i bez požehnání některé ze státem registrovaných církví či náboženských společností.

Legislativní situace je v ČR, ale přesto stále charakteristická akcentací klasického pojetí rodiny, tzn. možná právě proto nechrání neformální formy soužití mezi mužem a ženou - jako je např. soužití DD - legislativně. Právní a sociálně právní podpora je zajištěna pouze pro institucionalizovanou formu soužití (tradiční manželství), event. příbuzenský vztah v přímé rodové linii. S tradiční formou manželství jsou však mimo mnohých práv a výhod vyplývajících především ze zákona o rodině a na něj navazujících předpisů a nařízení, spojeny ale také různé povinnosti, a proto lze nižší právní ochranu partnerů v soužití DD chápat jako "kompenzovanou" absencí povinností.

Situaci, kdy nesezdaná matka je státními úřady v oblasti sociální péče posuzována jako matka samoživitelka mající tedy snazší dosah na sociální podporu, než kdyby do příjmů rodiny byl započítán i příjem druhá (v roli otce a "manžela"), není co do praktického množství ojedinělá, avšak typově (v principu) platí teze o větší ochraně sezdaných párů, a především je třeba zdůraznit, že - bez ohledu na jeho rozšířenost a obtížnou

---

rozhodují společně a užívají jej společně.

dokazatelnost - se v těchto případech jedná o jednání podvodné.ⁱ

Pro ilustraci můžeme uvést několik bodů nejprve např. ze **zákona o rodině**:

Zákon o rodině v části zabývající se **alimentační povinností**, ji upravuje jen pro stanovenou skupinu přesně definovaných osob (dětmi a rodiči, ostatními příbuznými – potomky a předky, manžely, rozvedenými manžely a neprovdanou matkou a otcem jejího dítěte); avšak soužití DD nikterak neupravuje, ba ani je nezmiňuje. Z toho vyplývá, že neoddaní partneři si výživné navzájem poskytují výlučně na principu dobrovolnosti. V případě, že jeden z nesezdaných partnerů opustí společnou domácnost a druhý není schopen se samostatně uživit, nevznikl by žádný právní (snad pouze maximálně morální - tj. právně nevymahatelný) nárok na poskytování výživného.

(V souvislosti s výše zmíněným případem, však nutno podotknout, že poskytování výživného - de facto - bere v potaz *občanský zákoník*, a to v ustanoveních týkajících se **náhrady škody**. Škůdce totiž, při usmrcení živitele hradí peněžitým důchodem náklady na výživu nejen pozůstalým, kterým byl zemřelý povinen výživu poskytovat, nýbrž i těm, jimž ji poskytoval *d o b r o v o l n ě*, tedy právě i v případě pozůstalé družky nebo druha.)

Nicméně fakt nesezdanosti druha a družky - ve vztahu k problematice rodičovství a postavení jejich dítěte - však nemá žádný právní vliv. **Platné právní předpisy totiž nečiní žádný rozdíl mezi dítětem narozeným mimo platné manželství a**

ⁱ Ve státech jako je např. Spolková republika Německo, je situace ošetřena tak, že pokud sociální pracovník při šetření v terénu zjistí, že u tzv. matky samoživitelky se zdržuje přes noc nějaký muž, není již posuzována jako samoživitelka.

dětmi narozenými v manželství.

V oblasti daní z příjmů může stanovené částky na partnera, který nemá příjmy převyšující stanovenou hranici, odčítat od základu daně jen manžel. (S legislativně připravovaným institutem společného zdanění se také počítá jen pro manžele.)

V otázce důchodového pojištění zůstává soužití DD - oproti manželským soužitím - rovněž nechráněno, neboť klíčovým předpokladem uznání nároku na přiznání **důchodu vdovského** a vdoveckého je, že mezi zesnulým a pozůstalým existovalo legálně uzavřené manželství.

Závěrem této části týkající se sociálně-právní situace soužití DD ve vztahu k zákonu o rodině můžeme konstatovat, že přestože je soužití DD jevem relativně častým a současnou společností více méně akceptovaným, zákon o rodině jej zcela opomíjí.

Pokud se nyní podíváme blíže na již letmo zmiňovaný **občanský zákoník** můžeme konstatovat, že ani on pojmy "druh" a "družka" explicitně nezmiňuje. Přesto můžeme říci, že faktické soužití typu DD, ale i jiné typy, skrývá pod pojmy jako "osoba blízká", "osoba spolužijící" nebo "domácnost".

"**Osobou blízkou**" je v tomto občanském zákoníku v § 116 míněn příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel. ⁱ Jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném rodinnému se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. (Obdobným vztahem vztahu rodinnému je např. právě vztah

---

ⁱ Hrušáková, M. (a kol.): Rodinné právo; Brno 1993; str. 4n

druha a družky.)

"**Osobou spolužijící**" se pak rozumí osoba, která žila se zemřelým před jeho úmrtím ve společné domácnosti a která z tohoto důvodu pečovala o společnou domácnost, nebo byla odkázána výživou na zůstavitele, a to minimálně po dobu jednoho roku, jde-li o dědění ze zákona, resp. tři roky, jde-li o přechod nájmu bytu.

"**Domácnost**" tvořena fyzickými osobami, které spolu žijí trvale a společně hradí náklady na své potřeby.

Závěrem této části týkající se občanského zákoníku můžeme říci, že se občanský zákoník soužití DD dotýká implicitně.

Výše popsaná situace však neznamená, že sociální a právní systém ČR by termíny "druh" a "družka" vůbec neznal či neošetřoval. Zejména toto téma upravuje oblast trestního práva, kde **druh je v trestním procesu kladen dokonce manželů naroveň**, a také oblast práva sociálního zabezpečení.

Konkrétně to znamená, že pokud obviněný nevyužije svého práva **zvolit si obhájce** a nezvolí-li mu ho ani jeho zákonný zástupce, může mu ho zvolit též jeho druh.

Druh/družka/ obviněného, podobně jako zákonný manžel/manželka/ má právo **odepřít výpověď** jako svědek. Svědek je totiž oprávněn odepřít výpověď, v případě by touto svou výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželů nebo právě svému druhu/družce/ či jiným osobám v poměru rodinném nebo jemu obdobném, jejichž újmu by právem pociťoval jako újmu vlastní.

Trestní stíhání pro stanovené trestné činy (např. neposkytnutí pomoci, ublížení na zdraví, znásilnění, ohrožování

pohlavní nemocí, omezování osobní svobody, krádeže, porušování povinnosti při správě cizího majetku, poškozování cizí věci atd.) proti tomu, kdo je nebo v době spáchání činu byl ve vztahu k poškozenému druhem, lze zahájit a v již zahájeném trestním stíhání pokračovat pouze se souhlasem poškozeného.

Dalším právem vyplývajícím ze soužití DD je to, že druh /nebo družka/ **může ve prospěch obžalovaného /druha či družky/ rozsudek napadnout odvoláním.**

Pokud pak jde o oblasti práva sociálního zabezpečení, resp. jeho části, které se dotýkají krátkodobé sociální události - na rozdíl od již výše uvedeného důchodového pojištění - však berou poměr druha a družky v úvahu a **staví nesezdané soužití muže a ženy do rovnoprávného postavení s manžely v podstatě jen proto, aby se mu nedostalo větších a neopodstatněných výhod.** To, že v praxi pak někdy dochází k obcházení těchto ustanovení je již jiná věc, a bylo o tom již hovořeno výše.

Při **stanovení životního minima rodiny a posuzování jejího nároku na přiznání dávek státní sociální podpory** se postupuje dle zákon o životním minimu, který za podmínky, že soužití ženy a muže tvoří společnou domácnost a doba tohoto společného soužití trvá minimálně 3 měsíce, pak přihlíží k partnerovi jako k tzv. společně posuzované osobě (tzn. , že i jeho příjem se pak započítává do rozhodného příjmu rodiny). Obecně to tedy samozřejmě znamená, že čím vyšších příjmů "rodina" dosahuje, tím stoupá pravděpodobnost přiznání méně dávek a v nižší výši.

Pokud pak jde o **nemocenské pojištění** (v návaznosti na zákoník práce) pak platí, že pokud neprovdaná, ovdovělá,

rozvedená žena, jež pečuje o jedno novorozené dítě, přizná - písemným čestným prohlášením - že žije s druhem, ztratí nárok na výhodnější (o 9 týdnů delší) mateřskou dovolenou a výplatu peněžité pomoci v mateřství.

(Pozn. V souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě náleží ženě mateřská dovolená a výplata nemocenské dávky po dobu 28 týdnů; porodila-li zároveň dvě nebo více dětí nebo jde-li o zaměstnankyni *o s a m ě l o u*, náleží mateřská dovolená a nemocenská dávka po dobu až 37 týdnů.)

Z výše uvedených skutečností pak vyplývá, že nesezdání lidé žijící v poměru DD by měli - oproti sezdáným párům - věnovat vyšší pozornost zejména otázkám správy majetku.

Výchozí skutečností v této majetkové oblasti je fakt, že mezi druhem a družkou, z hlediska zákona, nevzniká žádné majetkové společenství obdobné institutu "společného jmění manželů". I když žena a muž spolu žijí v dlouhodobém vztahu, přesto jakýkoliv majetek je každým z nich nabýván do výlučného, ve smyslu individuálního, vlastnictví anebo do podílového spoluvlastnictví. Totéž platí i pro odpovědnost za závazky.

Jak bylo již stručně naznačeno výše, soužití DD silně **znevýhodňuje oblast práva dědického**, které partnery DD posuzuje výlučně pouze jako "spolužijící osoby". Před spolužijícími osobami mají při dědění - ze zákona - vždy přednost potomci. (Pokud se musí o pozůstalost dělit také s manželem či manželkou (pokud se případně družka nebo druh dříve - z jakéhokoliv důvodu - nerozvedli, ale přesto již žili s novým partnerem/partnerkou) a dále s rodiči nebo i sourozenci

zesnulého partnera. Důvodem je, že "spolužijící osoby" dědí až ve *druhé* nebo *třetí* dědické skupině.

V první skupině dědí zůstavitelův manžel a děti (event. vnuci anebo pravnuci) a jen tehdy nedědí-li potomci zůstavitele, dostává možnost družka nebo druh. Musí se však o majetek rozdělit s manželem (manželkou) zesnulého (jemuž se dostane v takovém případě vždy nejméně poloviny dědictví) a druhovými rodiči. V případě, že zůstavitel nemá manželku a rodiče, zdědí majetek druh/družka, ale musí se podělit se sourozenci zesnulého partnera, a pokud nežijí event. s dětmi těchto sourozenců.

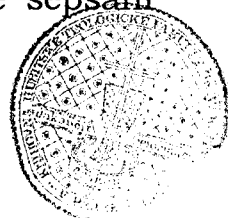
Další nevýhodou v případě dědění po druhovi/družce je vyšší míra zdanění. Dědí-li druh nebo družka po svém partnerovi, odvádí podle hodnoty dědictví daň ve výši 1,5 % až 6 % oproti manželovi a přímým příbuzným, kteří jsou - dle současných norem (oproti ještě nedávné minulosti) od dědické daně již zcela osvobozeni.

Pro druha či družku je od daně osvobozeno jen nabytí:

1. *vkladů na účtech* u bank a poboček zahraničních bank působících na území České republiky (s výjimkou vkladů na účtech zřízených pro podnikatelské účely), peněžních prostředků v české nebo cizí měně a cenných papírů v tuzemsku, do úhrnné hodnoty 60.000 Kč.

2. *movitých věcí osobní potřeby* nebo dědických podílů z nich vyplácených, pokud tyto věci po dobu 1 roku před nabytím nebyly součástí obchodního majetku zůstavitele, a to rovněž do maximální hodnoty 60.000 Kč.

Možným řešením tohoto de facto druhořadého postavení při dědění, jenž by vyloučilo nebo omezilo přechod majetku na osoby z výše uvedeného okruhu zákonných dědiců je sepsání

závěti. Druh pořídí závěť ve prospěch druhého partnera tak, že mu odkáže část nebo veškerý svůj majetek. (Pozn. Pro právoplatnost závěti je důležité, aby celá napsána vlastní rukou, podepsána a musí v ní být uveden den, měsíc a rok, kdy tak její pořizovatel učinil. Závěť ve formě notářského zápisu není nezbytná.)

Pro event. plnou eliminaci dědických nároků potomků, jakožto ze zákona neopomenutelných dědiců, může zůstavitel jen jejich vyděděním. Nezletilým potomkům se totiž musí dostat alespoň tolik, kolik činí jejich dědický podíl ze zákona, a zletilým potomkům alespoň tolik, kolik činí jedna polovina jejich dědického podílu ze zákona. Pokud závěť tomu odporuje, a nedošlo-li k vydědění uvedených potomků, pak je v této části neplatná, přičemž vydědit potomka lze jen ze 4 zákonem daných důvodů – tj. jestliže potomek:

a) v rozporu s dobrými mravy neposkytl zůstaviteli potřebnou pomoc v nemoci, ve stáří nebo v jiných závažných případech,

b) o zůstavitele trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevovat měl,

c) byl odsouzen pro úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku,

d) trvale vede nezřízený život.

Důsledky vydědění se vztahují na také děti dětí (tj. vnuky) a jejich potomky (tj. pravnuky) jen v případě, že to zůstavitel ve vydědovací listině uvede výslovně. Pro vydědovací listinu platí obdobné formální náležitosti jako pro závěť. Oproti testamentu však ve vydědovací listině musí být uveden důvod vydědění.)

4. SŇATEČNOST V ČESKU A NĚKTERÝCH DALŠÍCH SROVNATELNÝCH ZEMÍCH

4.1 ČESKÁ REPUBLIKA

Počet sňatků podle v České republice podle Českého statistického úřadu ⁱ neustále klesá a tento trend je nejmarkantnější od počátku 90. let minulého století. Většina odborné veřejnosti tento jev dává do souvislosti se změnou životního stylu souvisejícího s politicko-společenskou změnou započatou v roce 1989. Za komunistické vlády byla svatba pokládána za samozřejmou událost v životě každého, a zvláště pak mladého člověka. Avšak možnosti seberealizace, jež se lidem - nejen mladým - otevřeli po nástupu svobodného demokratického režimu odsouvají plány na sňatek na mnohem pozdější dobu.

Čísla hovoří jasně: zatímco v roce 1991 uzavřeli lidé téměř 72 tisíc sňatků, v roce 2000 to bylo ale už jen 55 tisíc.

Tab. č. 1 Počet sňatků v Česku (dle údajů ČSÚ ⁱⁱ)	
Období (kalendářní roky)	Počet sňatků
1951-1960	Ø 73 713 ↑
1961-1970	Ø 83 595 ↑
1971-1980	Ø 92 356 ↑

ⁱ Pozn.: všechny statistické údaje uvedené v této kapitole, pokud nebude výslovně uvedeno jinak, pocházejí ze statistik prezentovaných na webových stránkách Českého statistického úřadu: <http://www.czso.cz/>

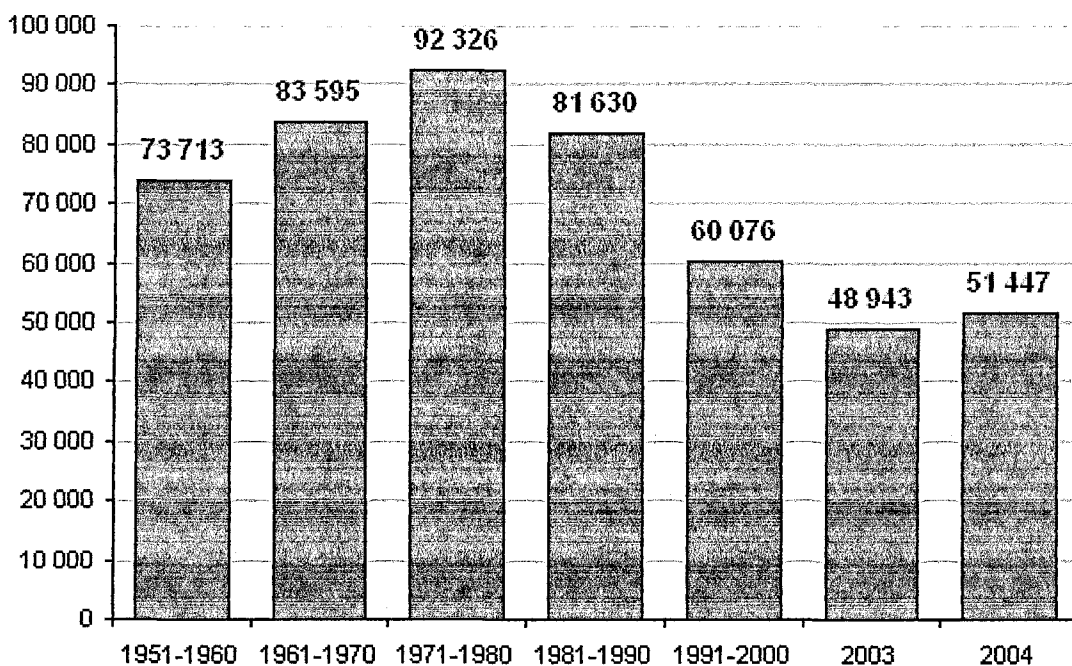
ⁱⁱ <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/snatecnost>

1981-1990	Ø 81 630	↓ !
1990-2001↓	Ø 60 076	↓
2001	55 027	↓
2002	53 253	↓
2003	48 943	↓ !!!
2004	51 447	↑

Vysvětlivka: Ø = průměrný počet sňatků za rok, v daném desetiletí

Uvedená data si pro lepší představu můžeme vyjádřit také graficky takto ⁱ:

Graf č. 1 Počet sňatků v Česku

Velká míra úbytku sňatků na konci 20. století je nejlépe patrná z dlouhodobého porovnání. Před rokem 1993 nikdy od roku 1945 neklesl roční počet sňatků v České republice pod 60

tisíc. V devadesátých letech však byla sňatečnost nejnižší za celou druhou polovinu 20. století. **Roku 2003** ČSÚ zaznamenal **historicky nejnižší počet sňatků od první světové války :**

48 943. V roce 2004 bylo sice zaznamenáno 51,4 tisíce ⁱⁱ nových manželství, ale na situaci velmi nízké sňatečnosti se tím nic zásadního nezměnilo, neboť jde o druhý nejnižší počet v historii ČR.

Z údajů ČSÚ dále vyplývá nejenom, že došlo k poklesu počtu sňatků, ale, že následkem toho, došlo také k významné **změně struktury obyvatelstva podle rodinného stavu v posledním desetiletí 20. století v České republice.**

Podle ČSÚ do věku 25 let uzavřela manželství jen jedna čtvrtina svobodných žen.

Mezi současnými snoubeneckými páry převládají ze sedmdesáti procent takové dvojice, kdy **je muž starší v průměru téměř o 5,4 roku.**

Před pádem komunistického režimu nejenom, že byla sňatečnost v tehdeším Československu – obdobně jako v dalších východoevropských zemích – velmi vysoká, ale navíc mladí lidé uzavírali manželství v nízkém věku: **průměrný věk nevěst při prvním sňatku v Československé socialistické republice se pohyboval kolem 21 let a spolu s Bulharskem a tehdejší NDR byl nejnižší v Evropě.** ⁱⁱⁱ Navíc, z vysoké míry rozvodovosti vyplývalo též uzavírání čtených druhých a dalších sňatků, které míru sňatečnosti dále zvyšovalo. Široký rejstřík možných aktivit mladých lidí **po roce 1989** odsunul plány na vstup do

ⁱ Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/snatecnost>

ⁱⁱ Údaje za minulý rok 2005 nejsou zatím k dispozici.

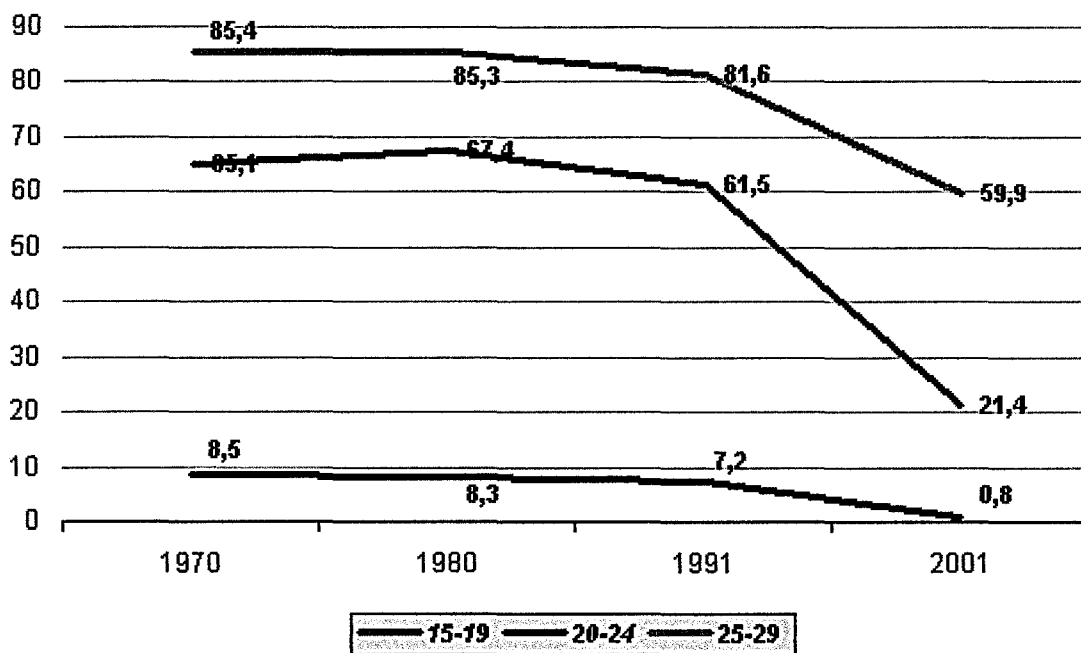
ⁱⁱⁱ Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/snatecnost>

manželství do pozadí, **potenciální snoubenci většinou své sňatky odkládají na pozdější dobu**, do svého vyššího věku a **někdy se přímo rozhodují i pro celoživotní dráhu bez stálého manželského partnera**. Zároveň spojují počátek rodinného života se získáním určité ekonomické úrovně a vyřešením bytové otázky. Nižší míra sňatečnosti, která hlavně z těchto změn - ale i z jiných faktorů - vyplynula, přitom odpovídá evropskému průměru.

Vztah zejména mladé generace ke sňatkům v České republice se tak přiblížil k postoji, jaký mají jejich vrstevníci v ostatních zemích Evropy i Severní Ameriky.

Popsaný trend odkládání sňatku do vyššího věku patrný i z následujícím grafu:

Graf č. 2 **Podíl vdaných žen v dané věkové skupině i v % i**

Tento výrazný pokles je dán především snížením

ⁱ údaje ze sčítání lidu

sňatečnosti osob do věku 25 let, souvisejícím právě s již zmiňovaným odkládáním uzavření manželství do pozdějšího věku.

Dřívější trend v Českých zemích, kde tzv. sňatečnost byla velmi vysoká a manželství byla uzavíraná ve velmi raném věku, však měl i negativní důsledky. Manželství uzavíraná v mladém věku končila často rozvodem. Průměrný věk nevěst byl před rokem 1989 cca 21 let, což, jak již bylo zmíněno, bylo vedle tehdejší Německé demokratické republiky a Bulharska nejméně. Nyní se vdané mladé ženy pod dvacet let staly výjimkou. Podle Českého statistického úřadu se ale i počet vdaných žen ve věku 20 až 24 let snížil na třetinu a podíl vdaných žen klesl i ve všech věkových skupinách do 60 let. Ještě v současné době ve 25 letech věku vstoupilo v České republice do manželství méně než 50% žen.

Jestliže podíl svobodných mužů ve věku 25 let byl v roce 1991 kolem 42 %, v roce 2004 se zdvojnásobil – na 84,3 %. V případě žen se jednalo o následující podíly: 23 % a 75,3 %. Podíl svobodných mužů ve věku 30 let činil v roce 2004 63,3 % (ale jen jednu čtvrtinu počátkem 90. let), žen 47,3 % (ale méně než patnáct procent o 13 let dříve). Značný pokles sňatečnosti svobodných v nižším věku se pak projevil ve vzestupu průměrného věku při prvním uzavření manželství: během období 1993-2004 se celkově zvýšil zhruba o 5 let. **Nejvyšší intenzitu sňatečnosti dosahují v současné době muži těsně před třicítkou a 26-27leté ženy.**

Skutečnost, že v 25 letech věku vstoupila do manželství jen čtvrtina žen, je novou realitou, pro perspektivu populačního

---

ⁱ Zdroj: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/snatecnost>

vývoje velmi významnou.

Pokud jde o sňatečnost rozvedených, došlo v první polovině devadesátých let k jejímu snížení, ale poté se v zásadě stabilizovala. **Avšak z poklesu úrovně sňatečnosti rozvedených - i přes zvyšující se podíl těchto osob v populaci - ještě nelze vyvozovat, že tito lidé nežijí v partnerských soužitích. Nesezdaná soužití jsou právě v této kategorii nejčastější.**

Mezi současnými snoubeneckými páry převládají takřka ze sedmdesáti procent takové dvojice, kdy je muž starší, přičemž v průměru téměř o 5,5 roku. Průměrný věkový rozdíl, kdy je žena starší, je nižší, a sice 3,6 roku (údaj z roku 2004). Od počátku devadesátých let se procento sňatků, kdy byl muž starší, mírně snížilo - v roce 2004 to bylo 69 % všech sňatků (74 % v roce 1993).

4.2 JINÉ EVROPSKÉ ZEMĚ

Vašíčková (2004) ⁱ uvádí, že např. **v Norsku má asi polovina dětí jen jednoho rodiče nebo jejich rodiče nejsou oddáni.** V Norsku se rodilo mimo manželství 49 procent dětí, **na Islandu 62 procent, v Británii 38% a ve Francii v roce 1998 to bylo 41 procent. Dokonce v Irsku, hluboce katolické zemi, se v roce 1999 narodilo mimo manželství 31 procent dětí. Stejně tak i v USA.**

Trendem projevujícím se již v mnoha evropských

ⁱ Vašíčková, M.: Proč sňatek? Je to již přežitek! ; (článek), In: Nymburský deník,

zemích tedy je, že stále více děti se rodí mimo manželství. Tento trend je nejmarkantnější ve skandinávských zemích, ale také ve Francii či v Británii, již méně pak ve Švýcarsku nebo v jižních zemích (Itálie apod.).

Ukazuje se, že se změnou postoje k náboženství a k úloze jednotlivce a státu je otázka manželství stále více osobní volbou člověka, který nehledí na tradiční morální soudy.

4.3 SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

V poslední části 4. kapitoly se zastavme ještě u situace ve Spojených státech amerických.ⁱ I v USA je pro většinu mladých dospělých heterosexuálů samostatný život dočasným stavem. Převážná většina z nich se nakonec ožení, avšak oproti minulosti vstup do manželství odkládají.ⁱⁱ Podobně jako v Evropě k odkládání manželství dochází z několika důvodů, rozdíl oproti minulosti však není dán změnou politicko-společenské situace, ale spíše zde figurují pozitivnější postoje společnosti vůči samostatnému životu, větší nechuť k manželství, zaviněná vysokou rozvodovostí a větší publicitou domácího násilí, a také rozšířenější používání antikoncepce, díky kterému se méně manželství uzavírá kvůli nechtěnému otěhotnění. K nejdůležitějším důvodům, proč mladí lidé odkládají manželství, je jejich finanční situace, protože pro mnoho

15.3.2004, str.3, vyd. Deníky Bohemia, ČR

ⁱ Zdroj: Renzetti, C. M. - Curran, D. J.: Ženy, muži a společnost; Praha 2005, s. 245-247

ⁱⁱ V roce 1970 byl například medián věku, v němž lidé uzavírali první manželství, u žen 20,6 roku a u mužů 22,5; v roce 1990 to bylo 24 let pro ženy a 25,9 pro muže. Avšak ve všech věkových skupinách vzrostl i počet lidí, kteří se nikdy neoženili, a to z 18,9 % všech mužů v roce 1970 na 26,8 v roce 1996 a za stejné období z 13,7 %

mladých lidí je odložení manželství ekonomickou nevyhnutelností, a proto již tolik nepřekvapí, že v letech 1990 až 1996 poklesla sňatečnost ve Spojených státech amerických o 10 %.

Vedle ekonomického faktoru, je třeba také zmínit, že někteří lidé mají s hledáním vhodného partnera pro manželství problémy. Zejména lidé tělesně či mentálně postižení, ačkoliv potřebují blízkost druhého člověka i sexuální uspokojení stejně jako všichni ostatní, je nenacházejí, a nebo je nacházejí mnohem komplikovaněji, protože ostatní lidé je mnohdy považují za nepřitažlivé nebo dokonce asexuální. ⁱ

Pro téma naší práce je však ze srovnání se situací ve Spojených státech nejzajímavější, roste počet amerických svobodných heterosexuálů, kteří si namísto manželství volí soužití ve formě **nesezdaných párů (DD)**. Například v roce 1996 spolu ve Spojených státech amerických žily téměř 4 miliony nesezdaných heterosexuálních párů, což představovalo nárůst o více než 2 miliony oproti roku 1980 a o více než 3 miliony oproti roku 1970 (U. S. Department of Commerce, Bureau of the Census, 1997). ⁱⁱ Jejich současný počet je však stále ještě relativně nízký, pouze něco přes 6 % všech párů, srovnáme-li jej s počtem sezdaných párů a s podílem soužití nesezdaných párů

žen na 19,9 % (U. S. Department of Commerce, Bureau of the Census, 1997).

ⁱ Problémy s hledáním životních partnerů mají v USA navíc také Afroameričanky, a to z několika důvodů. Jedním z nich je vysoká úmrtnost mladých afroamerických mužů a druhým důvodem je nadproporční počet mladých afroamerických mužů, kteří jsou ve vězení. Přestože afroameričtí muži tvoří pouhých 6 % amerického obyvatelstva, představují téměř 47 % všech vězňů. Třetím důvodem, proč se vdává méně Afroameričanek než bělošek, je, že afroameričtí muži mají horší ekonomické vyhlídky, a jsou proto méně žádoucími partnery.

ⁱⁱ Renzetti, C. M. - Curran, D. J.: Ženy, muži a společnost; Praha 2005, s. 248

v takových státech, jako již výše zmiňované Švédsko či Norsko.ⁱ Přesto i v USA došlo za posledních třicet let k jejich velmi podstatnému nárůstu a i aktuální čísla jsou zřejmě podhodnocena, neboť mnoho lidí své soužití pro statistické účely neuvádí a někteří partneři si udržují samostatné adresy, i když žijí spolu.ⁱⁱ

Pokud jde o **charakter soužití DD** v USA, i ten se u různých věkových kategorií partnerů nejspíš liší.

Za prvé bylo zjištěno, že u nesezdaných párů jde o soužití relativně **krátká**, obvykle **maximálně dvouletá**. Během této doby se většina soužití buď rozpadne, nebo se partneři vezmou; a tak pouze malá část přijme stávající uspořádání za trvalou formu soužití.

Za druhé je většina soužití nesezdaných heterosexuálních párů **bezdětných**, ačkoli kterýkoli partner může mít děti z předchozího manželství. Pouze v 36 % nesezdaných soužití žijí s partnery děti do 15 let. Pokud si partneři DD přejí přivést do své domácnosti další děti, obvykle se rozhodnou uzavřít manželství.

Za třetí, většina partnerů v nesezdaných soužitích (56 %) **neprošla nikdy manželstvím** a mnozí mají rozvedené rodiče. Mladí dospělí, kteří mají rozvedené rodiče, podporují soužití DD častěji než ti, jejichž rodiče žijí v manželství.ⁱⁱⁱ

ⁱ (Tam ve vztahu DD žije 12 % heterosexuálních párů)

ⁱⁱ Zde uváděné informace o soužití nesezdaných heterosexuálních párů jsou omezeny také skutečností, že většina výzkumů nesezdaných soužití se zaměřuje na univerzitní studenty a ostatní mladé lidi, a to přesto, že páry ve věku do 25 let mezi nimi tvoří pouhých 20,1 %. Většinu nesezdaných soužití tvoří partneři ve věku 25-44 let.

ⁱⁱⁱ Renzetti, C. M. - Curran, D. J.: Ženy, muži a společnost; Praha 2005, s. 247: „Některé místní úřady umožňují oficiální registraci nesezdaných soužití, ve většině případů má však tato registrace minimální právní význam. Advokáti lidem žijícím v nesezdaných soužitích často doporučují, aby spolu podepsali smlouvu, avšak některé soudy přistupují k uplatňování těchto smluv váhavě, protože v nich vidí možné ohrožení instituce manželství. Některá soudní rozhodnutí v této problematice jsou dosti kontroverzní: rozpadne-li se proto soužití nesezdaných partnerů, může

5. HODNOTOVÉ PREFERENCE (ČR)

V euroamerické civilizaci dochází v mnoha oblastech k intenzivnímu vývoji a změnám, které se zdaleka netýkají jen vědecko-technického vývoje, ale také určitých změn v hodnotových preferencích obyvatelstva. Tyto posuny se dotýkají i oblasti, která se dotýká tématu naší práce a proto se v této kapitole chceme podívat, jaký je **stav v oblasti hodnotové preference ve vztahu k manželství, rodině apod. v České republice**, a to podle nejaktuálnějších dostupných údajů Evropské hodnotové studie (EVS 1999).

Ze „studie EVS 1999, realizované FSS MU a SC&C, GA ČR 403/99/0326“ⁱ vyplývají následující skutečnosti:

Za nejdůležitější v životě považovala většina dotázaných

tím jeden z nich utrpět výraznou finanční ztrátu nebo se rozhoří bitva o dělení majetku. I tam, kde vztah přetrvává, mohou vyvstat jiné problémy. Pokud například jeden z partnerů onemocní, jeho rodina může druhého partnera vyloučit z rozhodování o péči o nemocného nebo mu dokonce zakazovat návštěvy v nemocnici. Navíc pokud jeden z partnerů zemře, aniž sepsal závět, jeho majetek může namísto jeho partnera zdědit jeho rodina (Rankin, 1987). S takovými problémy se tedy potýkají některé heterosexuální nesezdané páry - přinejmenším však mají možnost nechat se legálně oddat. “

ⁱ <http://www.scac.cz/EVS/index.htm> ;

tzn., že následují data v této 5. kapitole (není-li uvedeno jinak) pocházejí z výzkumů Evropský hodnotový systém, konaných v roce 1991 (2109 dotázaných) a 1999 (1908 dotázaných). Statistická chyba procentních údajů je typicky kolem 3 %

Analýza naznačuje celkový trend ve vnímání manželství a rodiny v letech 1991 až 1999. Zabývá se také tím, jak lidé hodnotí jednotlivé předpoklady úspěšného manželství.

(Pozn. k metodologii této studie:

Pořízení výběrového souboru

Výběrový soubor respondentů byl pořízen jako pravděpodobnostní výběr pro českou populaci starší 18 let (včetně), která rozumí a hovoří česky. Státní občanství nebylo podmínkou a nebyl stanoven ani horní limit pro věk respondenta.

Velikost výběrového souboru

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 1908 respondentů.

Vážení výběrového souboru

Byla testována reprezentativnost vzorku vůči populaci starší 18 let, vzhledem k pohlaví, věku a stavu. Reprezentativnost byla testována χ^2 testem na 95% hladině spolehlivosti vzhledem k populačním hodnotám odvozeným z výsledků mikrocenzu 1996. Odchylka od rozložení v populaci byla upravena váhami.)

trvalý partnerský vztah.

Na druhé místo se s malým odstupem zařadila položka "mít děti" a poměrně "vysoko" bylo hodnoceno i dosažení úspěchu v zaměstnání.

Přibližně uprostřed škály se umístily položky svatba, neboli "vdát se, oženit se (být vdaná, ženatý)", a "dosáhnout co nejvyššího vzdělání", přičemž manželství bylo pro respondenty o něco důležitější než úroveň dosaženého vzdělání.

5.1 RODINA

- *Vážíme si rodiny více, nebo méně než před deseti lety?*

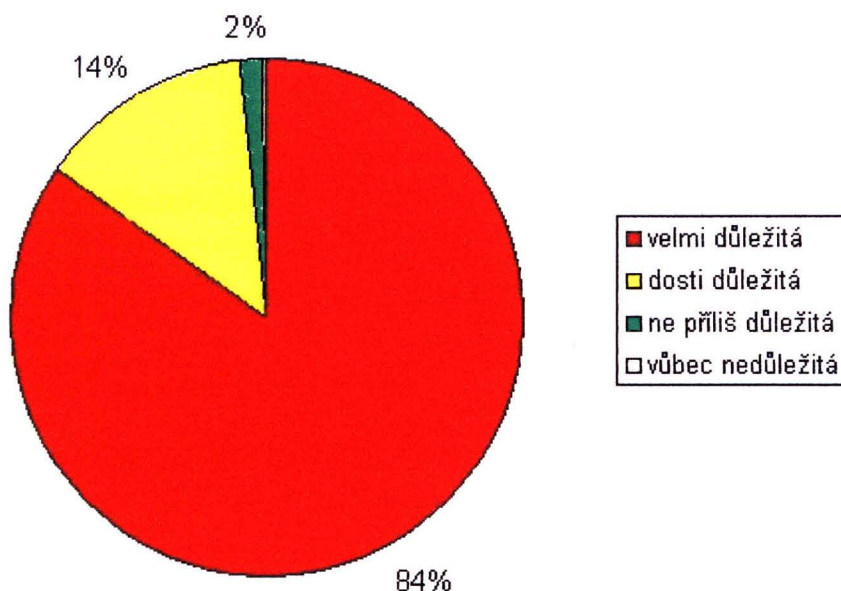
Asi tak stejně, to znamená velice mnoho. "Dosti" nebo "velmi" důležitá je rodina pro více než 98 % respondentů v obou analyzovaných výzkumech, a je tak zdaleka nejdůležitější ze všech sledovaných součástí života.

Statisticky významné změny od r. 1991 nebyly v tomto směru zaznamenány.

Otázka: **Prosím, řekněte o každé z následujících skutečností, jak je ve Vašem životě důležitá:**

Tab. č. 2 **Důležitost rodiny**

Důležitost rodiny	1991	1999	Rozdíl
velmi důležitá	86,1%	84,7%	-1,4 %
dosti důležitá	11,9%	13,6%	1,7 %
ne příliš důležitá	1,5%	1,5%	0,0 %
vůbec nedůležitá	0,4%	0,2%	-0,2 %
Celkem	100,0%	100,0%	

Graf č. 3 **Důležitost rodiny v životě respondentů (EVS 1999)**

Rodina je zároveň konstantně nejdůležitější ze všech součástí života, na které byli respondenti dotazováni (kromě rodiny byla sledována i práce, přátelé, volný čas, politika a náboženství).

Pokud se však týče jednotlivých dílčích prvků pojetí rodiny, lze říci, že důrazy se během posledních osmi let významně změnily.

5.2 MANŽELSTVÍ

- *Přibývá lidí, kteří preferují život ve volném svazku?*

Ano. Ve vzorku sledovaném EVS se počet lidí žijících s partnerem, s nímž nejsou sezdáni, zvýšil z 5,3 % v roce 1991 na 11,7 % v roce 1999. To naznačuje zvýšení počtu takových párů na zhruba dvojnásobek.

- *Začínají si Češi myslet, že se tradiční rodina přežila?*

Většinově nikoli. Pořád ještě převažuje tradiční názor na rodinu. Ale tendence k oslabení tohoto názoru nepochybně existuje. I samotná instituce manželství jako základ dosud obvyklé rodiny poněkud ztrácí na důvěryhodnosti, zejména mezi mladšími

respondenty:

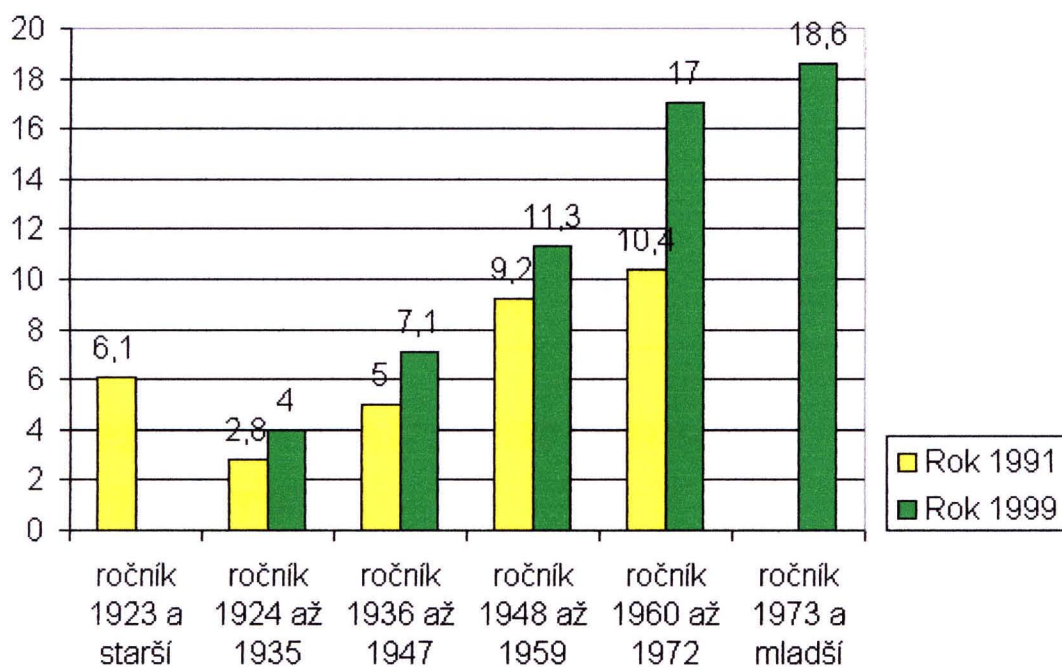
Otázka: **Souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícím výrokem: Manželství je zastaralá instituce.**

Tab. č.3 **Manželství je zastaralá instituce**

Procenta souhlasících	Rok 1991	Rok 1999	Rozdíl
ročník 1973 a mladší		18,6	
ročník 1960 až 1972	10,4	17,0	6,7
ročník 1948 až 1959	9,2	11,3	2,0
ročník 1936 až 1947	5,0	7,1	2,1
ročník 1924 až 1935	2,8	4,0	1,2
ročník 1923 a starší	6,1		
celkem	7,1	11,4	4,3

Graf č. 4 **Manželství je zastaralá instituce**

(- podíl souhlasných odpovědí)

Celkový souhlas s názorem, že manželství je zastaralé, se zvýšil o více než 4 procenta, mezi mladými dospělými je však o této věci přesvědčena již téměř pětina občanů (proti jedné desetině před osmi lety).

Přesto si 70 % občanů dosud myslí, že "manželství nebo dlouhodobý stálý vztah je předpokladem štěstí", zatímco nesouhlas s tímto výrokiem vyslovilo jen 12 % (zbylých 18 % nemá vyhraněný názor).

Tolerance vůči rozvodům se za posledních sledovaných osm let zřetelně zvýšila. (Změna tolerance vůči mimomanželským vztahům je ovšem zanedbatelná, v rámci statistické chyby.)

Otázka: Prosím řekněte mi pro každý z následujících výroků, zda dané jednání je vždy ospravedlnitelné, není nikdy ospravedlnitelné, nebo něco mezi tím.

škála odpovědí: 1 (= nikdy) až 10 (= vždy)

Průměr odpovědí:

Tab. č. 4 **Míra tolerance mimomanželského vztahu a rozvodu**

Míra tolerance (na škále 1 až 10)	Mimomanželský vztah	Rozvod
Rok 1991	2,77	5,11
Rok 1999	2,81	5,90

5.3 PŘEDPOKLADY ÚSPĚŠNÉHO MANŽELSTVÍ

Pokud se týče předpokladů úspěšného manželství, jsou Češi nyní o poznání méně nároční než před osmi lety.

Otázka: Zde je seznam věcí, o nichž si někteří lidé myslí, že jsou nutné pro úspěšné manželství. Prosím, řekněte mi pro každou z nich, zda ji považujete za velmi důležitou, spíše důležitou nebo nepříliš důležitou pro úspěšné manželství.

Škála odpovědí: velmi důležité (100 %) - spíše důležité (50 %) - nepříliš důležité (0 %). Položky jsou seřazeny podle průměru odpovědí v roce 1999.

Tab. 5 Co je důležité pro úspěšné manželství

Průměrná důležitost pro úspěšné manželství (škála 0 až 100)	1991	1999	rozdíl
Vzájemná úcta a uznání	95 %	94 %	-2%
Porozumění a snášenlivost	95 %	93 %	-2%
Děti	92 %	87 %	-5%
Věrnost	85 %	86 %	1%
Dobré sexuální soužití	83 %	76 %	-8%
Dobré bydlení	71 %	67 %	-4%
Přiměřený příjem	68 %	63 %	-5%
Oddělené bydlení od rodičů partnera	67 %	61 %	-6%

Dělba domácích prací	66 %	54 %	-12%
Stejný sociální původ	28 %	21 %	-7%
Společné náboženské přesvědčení	29 %	20 %	-9%
Shoda názorů na politiku	33 %	19 %	-14%

Pokud tabulku seřadíme podle velikosti rozdílů, dostaneme následující pořadí:

Tab. 6 **Co je důležité pro úspěšné manželství**
(v pořadí dle velikosti změny)

	Velikost změny	Charakter změny	
Věrnost	1%	malý důležitosti	nárůst
Vzájemná úcta a uznání	-2%	malý důležitosti	pokles
Porozumění a snášenlivost	-2%	malý důležitosti	pokles
Dobré bydlení	-4%	velký důležitosti	pokles
Děti	-5%	velký důležitosti	pokles
Přiměřený příjem	-5%	velký důležitosti	pokles

Oddělené bydlení od rodičů partnera	-6%	velký pokles důležitosti
Stejný sociální původ	-7%	velký pokles důležitosti
Dobré sexuální soužití	-8%	velký pokles důležitosti
Společné náboženské přesvědčení	-9%	velký pokles důležitosti
Dělba domácích prací	-12%	velmi velký pokles důležitosti
Shoda názorů na politiku	-14%	velmi velký pokles důležitosti

Celkový klesající trend důležitosti v tomto případě je ovšem pravděpodobně spíše pozitivní a signalizuje realističtější náhled na manželství. Obyvatelé ČR jsou nyní ochotnější v manželství tolerovat méně podstatné nedostatky. Základní předpoklady dobrého soužití – vzájemná úcta, porozumění a věrnost – se respondentům dnes jeví zhruba stejně důležité jako dříve; za nepodstatné je i dnes považuje pouze nepatrný zlomek dotázaných.

Kromě toho se zde zřejmě odráží menší polarizace společnosti oproti porevoluční době, což vede k podstatně nižšímu požadavku na shodu manželů v politických a náboženských otázkách.

5.4 LIDÉ PŘEJÍCÍ SI UZAVŘÍT SŇATEK

Z šetření CVVMⁱ vyplývají následující skutečnosti: Uzavřít sňatek by chtělo v budoucnu 70 % svobodných žen a 69 % svobodných mužů. Za nejdůležitější v životě považuje většina obyvatel Česka vytvoření trvalého partnerského vztahu, avšak manželství však pro ně tak důležité není.ⁱⁱ

Významnější než svatba je také přání mít děti a úspěch v zaměstnání. Tyto hodnoty se umístily hned za přáním mít partnerský vztah. Lidé si sňatek cenili více než vzdělání a možnost věnovat se zálibám. Za nejméně důležitou životní metu čeští občané označovali možnost vést pestrý společenský život.

Nejčastěji uváděnými důvody pro vstup do manželství byly "děti" (66 %) a přesvědčení, že "ve dvou se to lépe táhne" (34 %), čtvrtina dotázaných považuje vstup do manželství za "samozřejmý a normální".

5.5 LIDÉ NEPŘEJÍCÍ SI UZAVŘÍT SŇATEK

Naopak rozhodnuto, že ve svém dalším životě do manželství nevstoupí, bylo mezi svobodnými 12 % žen a 6 % mužů.

Především rozvedení a ovdovělí lidé po vstupu do manželství příliš netouží. Nový sňatek plánuje pouze devět procent rozvedených mužů i žen, tři procenta vdovců a podle

---

ⁱ Zdroj: CVVM: http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100315s_OV40206.pdf ; str. 1

ⁱⁱ Údaje v kap. 4.4 až 4.7 jsou převzaty z: Vašíčková (2004): Proč sňatek? Je to již přežitek! , s. 3, která v tomto článku analyzuje statistické údaje shromážděné původně CVVM (<http://www.cvvm.cas.cz/>)

průzkumu žádná z vdov. Polovina rozvedených žen a 71 procent mužů je rozhodnuto do dalšího manželství nevstoupit. U ovdovělých zaujímá takto odmítavý postoj zhruba devět lidí z deseti.

Mezi dotázanými, kteří s uzavřením sňatku nepočítají, převažoval argument vysokého věku a chatrného zdraví u ovdovělých a špatné zkušenosti z předešlých manželství u rozvedených. Téměř čtvrtina respondentů zaujímajících k možnosti uzavření sňatku negativní postoj tak činí proto, že si cení více svobody než manželství. 8 % dotázaných nehodlá vstoupit do manželství, protože je považuje za zbytečné pro partnerské soužití. Hlavně vdovy a vdovci také argumentují špatným zdravím či vysokým věkem.

5.6 HODNOCENÍ MANŽELSKÉHO SOUŽITÍ

34% oslovených vnímá lidi žijící ve sňatku jako obecně spokojenější než svobodné. S tímto názorem nesouhlasí jen 19 procent dotázaných. Nadpoloviční většina množství lidí (mužů i žen) také pokládá instituci manželství za velmi důležitou pro plánování rodiny a výchovu dětí.

5.7 HODNOCENÍ NEMANŽELSKÉHO SOUŽITÍ

Manželství je kladně hodnoceno, ale vztah k nesezdaným párům je na půl liberální. Pro 46 procent lidí je v pořádku, když spolu lidé žijí, aniž by plánovali sňatek. Ještě o pět procent více lidí (51%) je názoru, že je správné, aby spolu žili lidé v jednom bytě, i v případě, že nebyli úředně či církevně oddáni.

6. VLASTNÍ VÝZKUMNÁ SONDA (ČR)

V předchozích částech této práce jsme se doposud věnovali psychosociálním aspektům nemanželského soužití druh - družka, především z hlediska, které nám nabízí dostupná legislativa, literatura, respektive i další dostupné prameny a výzkumy, a pokusili jsme se takto získané informace kriticky analyzovat, utřídit a systematizovat. V této části bychom se rádi pokusili o analýzu a prezentaci dat, které vyplynuly z našeho vlastního původního šetření.

Cílem výzkumu bylo zjistit, popsat a analyzovat základní názory na nemanželské soužití druh - družka ve zkoumané a náhodně vybrané části české populaci v 1. polovině roku 2006.

Výzkumu se zúčastnilo 130 náhodně vybraných dobrovolných respondentů.

Jako **metoda sběru dat** byl zvolen **dotazník**, který uvádím v příloze této práce v přesném znění. Data byla sbírána především v lokalitách Praha a Nymburk, přičemž ne všichni respondenti byli trvale žijící v těchto obcích.

6.1 VÝSLEDKY VÝZKUMU

6.1.1 ÚČASTNÍCI VÝZKUMU

Jak bylo již výše předesláno, výzkum se týkal celkem **130 náhodně vybraných dobrovolných respondentů, kontaktovaných v lokalitách Praha a Nymburk (a malá část v Českých Budějovicích).**

Všeobecné anonymní údaje o účastnících výzkumu uvádíme v následujícím přehledu:

Celkem účastníků: 130

Pohlaví: mužů celkem: 42 / žen celkem: 88

Věk celkem:

15-18 let   2 ženy   0 mužů

Celkem v této věkové kategorii: 2 lidé

18-25 let   24 žen   11 mužů

Celkem v této věkové kategorii: 35 lidí

26-35 let   12 žen   13 mužů

Celkem v této věkové kategorii: 25 lidí

35-50 let   31 žen   7 mužů

Celkem v této věkové kategorii: 38 lidí

50-65 let   18 žen   7 mužů

Celkem v této věkové kategorii: 25 lidí

65 a více let   1 žena   4 muži

Celkem v této věkové kategorii: 5 lidí

Rodinný stav:

svobodná(-ý)

žen: 22   mužů: 19

Celkem mužů i žen: 41

žiji ve vztahu druh-družka

žen: 13   mužů: 2

Z toho svobodné: 5

Z toho svobodných: 2

Z toho rozvedené: 6

Z toho rozvedených: 0

Z toho vdovy: 2

Z toho vdovec: 0

Celkem mužů i žen: 15ⁱ

ⁱ Do této kategorie, byli zahrnuti ti respondenti, kteří zakroužkovali „vztah druh-družka“, a pokud vedle toho zaškrtnuli ještě i jiný stav, tj. např. „svobodný“, „rozvedený(-á)“, „vdovec(-a)“ - sloužilo to pouze jako doplňující údaj, pro podrobnější rozlišení kategorie DD. Všichni ti respondenti byli zahrnuti pouze do této kategorie „DD“, tzn. že v ostatních kategoriích „svobodný“, „rozvedený(-á)“, „vdovec(-a)“, jsou započítáni jen ti respondenti, kteří měli zakroužkovánu pouze tuto příslušnou

ženatý/vdaná

žen: 48   mužů: 18

Celkem mužů i žen: 66

rozvedená(-ý)

žen: 5   mužů:3

Celkem mužů i žen: 8

vdovec/vdova (žijící samostatně)

žen: 0   mužů:0

Celkem mužů i žen: 0

Děti:**žádné**

ženy: 32   muži: 24

Bezdětní celkem: 56 lidí

1-2 děti

ženy :53   muži: 18

3 a více dětí

ženy : 3   muži: 0

Rodiče celkem: 74 lidí

Děti jsou:

nezletilé

ženy : 19   muži: 7

zletilé

ženy: 31   muži:11

některé zatím nezletilé

ženy: 6   muži: 0

Vzdělání:

ZŠ

základní

ženy: 5   muži:4

kategorii, avšak kategorie „DD“ u nich zůstala nezakroužkována.

Základní vzdělání celkem: 9

SŠ

střední

ženy: 6 muži: 4

střední s maturitou

ženy: 67 muži: 24

vyšší střední (DiS.)

ženy: 8 muži: 4

Střední vzdělání celkem: 113

VŠ

vysokoškolské (Mgr., Ing., Bc.)

ženy: 2 muži: 5

PGS (Dr., Ph.D./CSc., Doc., Prof.)

ženy: 0 muži: 1

Vysokoškolské vzdělání celkem: 8

6.1.2 ANALÝZA DAT

V této části získaná data budeme analyzovat. Pro lepší přehlednost data rozdělíme do tabulek. Na každou odpověď našeho dotazníku vytvoříme tabulku, ze které bude na první pohled zřejmé, kolik se k dané odpovědi přiklonilo respondentů z hlediska:

1. pohlaví (muži/ženy) a kolik je to procent. (např. jaké procento žen - ze všech žen respondentek, tj. v našem případě z 88 se přiklonilo k dané odpovědi)
2. celkem (tj. všech mužů i žen, kteří zvolili danou

odpověď)

3. vzdělání
4. rodinného stavu
5. věku.

6.1.2.1 OTÁZKA 1

B) Výzkumné otázky

B I) Část: Obecný vztah

1. Je podle Vás nějaký rozdíl mezi „nemanželským soužitím druh-družka“ a „předsvatebním obdobím *chození*“ ?
  - a) je to rozdílné
  - b) je to stejné

Tab. č. 7 **Otázka 1 , odpověď A**

Ot.: 1	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie ⁱ
ŽEN		70	80
MUŽŮ		32	76
CELKEM (mužů + žen)		102	78 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		6	67
STŘEDNÍ VZDĚL.		89	79
VYSOKÉ		7	88
SVOBODNÍ		37	90
VZTAH DD		9	60
MANŽELÉ		50	76
ROZVEDENÍ		6	75
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		60	81
BEZDĚTNÍ		42	75
15-18 let		2	100
18-25 let		24	69
26-35 let		18	72
35-50 let		33	87
50-65 let		22	88
65 a více let		3	60

ⁱ Tj. např. xy % žen ze všech žen respondentek celého výzkumu, dále xy % ze ze všech respondentů se základním vzděláním atd.
Řádek „CELKEM (mužů + žen)“ - zde uvedená procenta jsou počítána ze základu 130, tj. ze všech respondentů výzkumné sondy.

Tab. č. 8 **Otázka 1 , odpověď B**

Ot.: 1 Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	18	20
MUŽŮ	10	23
CELKEM (mužů + žen)	28	22 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	3	33
STŘEDNÍ VZDĚL.	24	21
VYSOKÉ	1	13
SVOBODNÍ	4	10
VZTAH DD	6	40
MANŽELÉ	16	24
ROZVEDENÍ	2	25
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	14	19
BEZDĚTNÍ	14	25
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	11	31
<i>26-35 let</i>	7	28
<i>35-50 let</i>	5	13
<i>50-65 let</i>	3	12
<i>65 a více let</i>	2	40

6.1.2.2 OTÁZKA 2

2. Je, podle Vašeho názoru, rozdíl v citech mezi partnery v manželství a ve vztahu „druh-družka“?

a) *Ano, ve vztahu „druh-družka“ jsou city kvalitnější*
Napište, prosím, v čem je rozdíl:

.....
 .....
 .....

b) *Ano, v manželství jsou city kvalitnější*
Napište, prosím, v čem je rozdíl:

.....
 .....
 .....

c) *Rozdíl v citech není*

Tab. č. 9 **Otázka 2 , odpověď A**

Ot.: 2	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
	ŽEN	4	5
	MUŽŮ	2	5
	CELKEM (mužů + žen)	6	5 ze všech respon.
	ZÁKLADNÍ	-	-
	STŘEDNÍ VZDĚL.	6	5
	VYSOKÉ	-	-
	SVOBODNÍ	2	5
	VZTAH DD	-	-
	MANŽELÉ	2	3
	ROZVEDENÍ	2	3
	OVDOVĚLÍ	-	-
	RODIČE	3	4
	BEZDĚTNÍ	3	5
	<i>15-18 let</i>	-	-
	<i>18-25 let</i>	2	6
	<i>26-35 let</i>	1	4
	<i>35-50 let</i>	2	5
	<i>50-65 let</i>	1	4
	<i>65 a více let</i>	-	-

Tab. č. 10 Otázka 2 , odpověď B

Ot.: 2	Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
	ŽEN	10	11
	MUŽŮ	9	21
	CELKEM (mužů + žen)	19	15 ze všech respon.
	ZÁKLADNÍ	1	11
	STŘEDNÍ VZDĚL.	16	14
	VYSOKÉ	2	25
	SVOBODNÍ	5	12
	VZTAH DD	-	-
	MANŽELÉ	13	20
	ROZVEDENÍ	1	13
	OVDOVĚLÍ	-	-
	RODIČE	13	18
	BEZDĚTNÍ	6	8
	<i>15-18 let</i>	-	-
	<i>18-25 let</i>	4	11
	<i>26-35 let</i>	3	12
	<i>35-50 let</i>	4	11

50-65 let	6	24
65 a více let	2	40

Tab. č. 11 **Otázka 2 , odpověď C**

Ot.: 2	Odp.: C	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		74	84
MUŽŮ		31	74
CELKEM (mužů + žen)		105	81 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		8	89
STŘEDNÍ VZDĚL.		91	81
VYSOKÉ		6	75
SVOBODNÍ		34	83
VZTAH DD		15	100
MANŽELÉ		51	77
ROZVEDENÍ		5	63
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		58	78
BEZDĚTNÍ		47	84
15-18 let		2	100
18-25 let		29	83
26-35 let		21	84
35-50 let		32	84
50-65 let		18	72
65 a více let		3	60

6.1.2.3 OTÁZKA 3

3. Proč, podle Vašeho názoru, dávají některé páry přednost soužití „druh-družka“, před tradičním úředně registrovaným manželstvím?

- a) *Přejí si vztahy otevřené*
- b) *Partneři jsou velmi mladí*
- c) *Partneři nechtějí mít k sobě žádné závazky.*
- d) *Nejsou zatím ještě připraveni uzavřít manželství s tímto partnerem*
- e) *Soužití „druh-družka“ je zkouškou (zda spolu mohou žít, v případném budoucím manželství)*
- f) *Negativní vztah k partneru ze strany ostatních členů rodiny*
- g) *Partneři si navzájem věří a váží, a proto nepotřebují úředně registrované manželství*
- h) *Jiné důvody. Napište, prosím, jaké:*

.....
 .....
 .....

Tab. č. 12 **Otázka 3 , odpověď A**

Ot.: 3	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
	ŽEN	7	8
	MUŽŮ	4	10
	CELKEM (mužů + žen)	11	8 ze všech respon.
	ZÁKLADNÍ	-	-
	STŘEDNÍ VZDĚL.	10	9
	VYSOKÉ	1	13
	SVOBODNÍ	2	5
	VZTAH DD	-	-
	MANŽELÉ	7	11
	ROZVEDENÍ	2	25
	OVDOVĚLÍ	-	-
	RODIČE	9	12
	BEZDĚTNÍ	2	4
	<i>15-18 let</i>	-	-
	<i>18-25 let</i>	2	6
	<i>26-35 let</i>	-	-
	<i>35-50 let</i>	8	21
	<i>50-65 let</i>	1	4
	<i>65 a více let</i>	-	-

Tab. č. 13 **Otázka 3 , odpověď B**

Ot.: 3	Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
	ŽEN	1	1
	MUŽŮ	2	5
	CELKEM (mužů + žen)	3	2 ze všech respon.
	ZÁKLADNÍ	-	-
	STŘEDNÍ VZDĚL.	3	3
	VYSOKÉ	-	-
	SVOBODNÍ	2	5
	VZTAH DD	1	7
	MANŽELÉ	-	-
	ROZVEDENÍ	-	-
	OVDOVĚLÍ	-	-
	RODIČE	-	-

BEZDĚTNÍ	3	5
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	2	6
<i>26-35 let</i>	1	4
<i>35-50 let</i>	-	-
<i>50-65 let</i>	-	-
<i>65 a více let</i>	-	-

Tab. č. 14 **Otázka 3 , odpověď C**

Ot.: 3	Odp.: C	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		11	13
MUŽŮ		7	17
CELKEM (mužů + žen)		18	14 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		-	-
STŘEDNÍ VZDĚL.		18	16
VYSOKÉ		-	-
SVOBODNÍ		6	15
VZTAH DD		2	13
MANŽELÉ		8	12
ROZVEDENÍ		2	25
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		10	14
BEZDĚTNÍ		8	14
<i>15-18 let</i>		-	-
<i>18-25 let</i>		7	20
<i>26-35 let</i>		1	4
<i>35-50 let</i>		4	11
<i>50-65 let</i>		4	16
<i>65 a více let</i>		2	40

Tab. č. 15 **Otázka 3 , odpověď D**

Ot.: 3	Odp.: D	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		2	2
MUŽŮ		4	10
CELKEM (mužů + žen)		6	5 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		-	-
STŘEDNÍ VZDĚL.		5	4
VYSOKÉ		1	13
SVOBODNÍ		5	12
VZTAH DD		-	-

MANŽELÉ	1	2
ROZVEDENÍ	-	-
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	1	1
BEZDĚTNÍ	5	9
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	4	11
<i>26-35 let</i>	1	4
<i>35-50 let</i>	-	-
<i>50-65 let</i>	1	4
<i>65 a více let</i>	-	-

Tab. č. 16 **Otázka 3 , odpověď E**

Ot.: 3 Odp.: E	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	20	23
MUŽŮ	16	38
CELKEM (mužů + žen)	36	28 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	4	44
STŘEDNÍ VZDĚL.	27	24
VYSOKÉ	5	63
SVOBODNÍ	14	34
VZTAH DD	-	-
MANŽELÉ	21	32
ROZVEDENÍ	1	13
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	17	23
BEZDĚTNÍ	19	34
<i>15-18 let</i>	1	50
<i>18-25 let</i>	9	26
<i>26-35 let</i>	11	44
<i>35-50 let</i>	6	16
<i>50-65 let</i>	7	28
<i>65 a více let</i>	2	40

Tab. č. 17 **Otázka 3 , odpověď F**

Ot.: 3 Odp.: F	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	-	-
MUŽŮ	-	-
CELKEM (mužů + žen)	-	- ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	-	-

STŘEDNÍ VZDĚL.	-	-
VYSOKÉ	-	-
SVOBODNÍ	-	-
VZTAH DD	-	-
MANŽELÉ	-	-
ROZVEDENÍ	-	-
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	-	-
BEZDĚTNÍ	-	-
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	-	-
<i>26-35 let</i>	-	-
<i>35-50 let</i>	-	-
<i>50-65 let</i>	-	-
<i>65 a více let</i>	-	-

Tab. č. 18 **Otázka 3 , odpověď G**

Ot.: 3	 Odp.: G	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		35	40
MUŽŮ		7	17
CELKEM (mužů + žen)		42	32 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		5	56
STŘEDNÍ VZDĚL.		36	32
VYSOKÉ		1	13
SVOBODNÍ		11	27
VZTAH DD		10	67
MANŽELÉ		18	28
ROZVEDENÍ		3	38
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		24	32
BEZDĚTNÍ		18	32
<i>15-18 let</i>		1	50
<i>18-25 let</i>		11	31
<i>26-35 let</i>		8	32
<i>35-50 let</i>		15	39
<i>50-65 let</i>		6	24
<i>65 a více let</i>		1	20

Tab. č. 19 **Otázka 3 , odpověď H**

Ot.: 3	Odp.: H	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		12	14
MUŽŮ		2	5
CELKEM (mužů + žen)		14	11 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		-	-
STŘEDNÍ VZDĚL.		14	12
VYSOKÉ		-	-
SVOBODNÍ		1	2
VZTAH DD		2	13
MANŽELÉ		11	16
ROZVEDENÍ		-	-
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		13	18
BEZDĚTNÍ		1	2
<i>15-18 let</i>		-	-
<i>18-25 let</i>		-	-
<i>26-35 let</i>		3	12
<i>35-50 let</i>		5	13
<i>50-65 let</i>		6	24
<i>65 a více let</i>		-	-

6.1.2.4 OTÁZKA 4

4. Kdo, podle Vašeho názoru, rozhoduje o upřednostnění soužití „druh-družka“ (na místo úředního sňatku)?

a) Oba partneři o tom rozhodují

b) Jeden z partnerů se podřídí rozhodnutí druhého

c) Rozhodnutí je výsledkem tlaku mimo partnery (= tlaku od nějaké 3. strany). Napište, prosím, jaké:

.....
 .....

Tab. č. 20 Otázka 4 , odpověď A

Ot.: 4	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		63	72
MUŽŮ		32	76
CELKEM (mužů + žen)		95	73 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		8	89
STŘEDNÍ VZDĚL.		80	71
VYSOKÉ		7	88

SVOBODNÍ	31	76
VZTAH DD	12	80
MANŽELÉ	47	71
ROZVEDENÍ	5	63
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	54	73
BEZDĚTNÍ	41	73
<i>15-18 let</i>	2	100
<i>18-25 let</i>	28	80
<i>26-35 let</i>	15	54
<i>35-50 let</i>	30	79
<i>50-65 let</i>	16	64
<i>65 a více let</i>	4	80

Tab. č. 21 **Otázka 4 , odpověď B**

Ot.: 4	Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		21	24
MUŽŮ		10	24
CELKEM (mužů + žen)		31	24 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		1	11
STŘEDNÍ VZDĚL.		29	26
VYSOKÉ		1	13
SVOBODNÍ		9	22
VZTAH DD		3	20
MANŽELÉ		16	24
ROZVEDENÍ		3	38
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		17	23
BEZDĚTNÍ		14	25
<i>15-18 let</i>		-	-
<i>18-25 let</i>		6	17
<i>26-35 let</i>		9	36
<i>35-50 let</i>		6	16
<i>50-65 let</i>		9	36
<i>65 a více let</i>		1	20

Tab. č. 22 **Otázka 4 , odpověď C**

Ot.: 4	Odp.: C	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		4	5
MUŽŮ		-	-
CELKEM		4	3

(mužů + žen)		ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	-	-
STŘEDNÍ VZDĚL.	4	4
VYSOKÉ	-	-
SVOBODNÍ	1	2
VZTAH DD	-	-
MANŽELÉ	3	5
ROZVEDENÍ	-	-
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	3	4
BEZDĚTNÍ	1	2
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	1	3
<i>26-35 let</i>	1	4
<i>35-50 let</i>	2	5
<i>50-65 let</i>	-	-
<i>65 a více let</i>	-	-

6.1.2.5 OTÁZKA 5

5. Jaký má, podle Vašeho názoru, odmítání uzavření úředního sňatku jedním z partnerů, vliv na psychologickou atmosféru v rodině?

.....
 .....
 .....

Tab. č. 23 **Otázka 5 , odpověď +**

Ot.: 5	Odp.: +	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		-	-
MUŽŮ		-	-
CELKEM (mužů + žen)		-	ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		-	-
STŘEDNÍ VZDĚL.		-	-
VYSOKÉ		-	-
SVOBODNÍ		-	-
VZTAH DD		-	-
MANŽELÉ		-	-
ROZVEDENÍ		-	-
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		-	-

BEZDĚTNÍ	-	-
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	-	-
<i>26-35 let</i>	-	-
<i>35-50 let</i>	-	-
<i>50-65 let</i>	-	-
<i>65 a více let</i>	-	-

Tab. č. 24 **Otázka 5 , odpověď -**

Ot.: 5	Odp.: -	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		45	51
MUŽŮ		19	45
CELKEM (mužů + žen)		64	49 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		2	22
STŘEDNÍ VZDĚL.		57	50
VYSOKÉ		5	63
SVOBODNÍ		24	59
VZTAH DD		5	33
MANŽELÉ		30	45
ROZVEDENÍ		5	62
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		37	50
BEZDĚTNÍ		27	48
<i>15-18 let</i>		1	50
<i>18-25 let</i>		16	46
<i>26-35 let</i>		15	60
<i>35-50 let</i>		19	50
<i>50-65 let</i>		11	44
<i>65 a více let</i>		2	40

Tab. č. 25 **Otázka 5 , odpověď 0**

Ot.: 5	Odp.: 0	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		43	49
MUŽŮ		23	55
CELKEM (mužů + žen)		66	51 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		7	78
STŘEDNÍ VZDĚL.		56	50
VYSOKÉ		3	38
SVOBODNÍ		17	41
VZTAH DD		10	67

MANŽELÉ	36	55
ROZVEDENÍ	3	38
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	37	50
BEZDĚTNÍ	29	52
<i>15-18 let</i>	1	50
<i>18-25 let</i>	19	54
<i>26-35 let</i>	10	40
<i>35-50 let</i>	19	50
<i>50-65 let</i>	14	56
<i>65 a více let</i>	3	60

6.1.2.6 OTÁZKA 6

6. Co myslíte: Může soužití „druh-družka“ časem vézt k uzavření „úředního sňatku“?

- a) *Nepochybně ne*
- b) *Pravděpodobně ne.*
- c) *Pravděpodobně ano.*
- d) *Nepochybně ano.*

Tab. č. 26 **Otázka 6 , odpověď A**

Ot.: 6	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		-	-
MUŽŮ		-	-
CELKEM (mužů + žen)		-	ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		-	-
STŘEDNÍ VZDĚL.		-	-
VYSOKÉ		-	-
SVOBODNÍ		-	-
VZTAH DD		-	-
MANŽELÉ		-	-
ROZVEDENÍ		-	-
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		-	-
BEZDĚTNÍ		-	-
<i>15-18 let</i>		-	-
<i>18-25 let</i>		-	-
<i>26-35 let</i>		-	-
<i>35-50 let</i>		-	-
<i>50-65 let</i>		-	-

65 a více let	-	-

Tab. č. 27 **Otázka 6 , odpověď B**

Ot.: 6	Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		6	7
MUŽŮ		5	12
CELKEM (mužů + žen)		11	8 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		1	11
STŘEDNÍ VZDĚL.		10	9
VYSOKÉ		-	-
SVOBODNÍ		5	12
VZTAH DD		1	7
MANŽELÉ		4	6
ROZVEDENÍ		1	13
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		6	8
BEZDĚTNÍ		5	9
15-18 let		-	-
18-25 let		3	9
26-35 let		2	8
35-50 let		3	13
50-65 let		2	8
65 a více let		1	20

Tab. č. 28 **Otázka 6 , odpověď C**

Ot.: 6	Odp.: C	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		70	80
MUŽŮ		29	69
CELKEM (mužů + žen)		99	76 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		8	89
STŘEDNÍ VZDĚL.		88	78
VYSOKÉ		3	38
SVOBODNÍ		29	71
VZTAH DD		11	73
MANŽELÉ		53	80
ROZVEDENÍ		6	75
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		58	78
BEZDĚTNÍ		41	73
15-18 let		2	100

18-25 let	26	74
26-35 let	19	76
35-50 let	30	79
50-65 let	20	80
65 a více let	2	40

Tab. č. 29 **Otázka 6 , odpověď D**

Ot.: 6 Odp.: D	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	12	14
MUŽŮ	8	19
CELKEM (mužů + žen)	20	15 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	-	-
STŘEDNÍ VZDĚL.	15	14
VYSOKÉ	5	63
SVOBODNÍ	7	17
VZTAH DD	3	20
MANŽELÉ	9	14
ROZVEDENÍ	1	13
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	10	14
BEZDĚTNÍ	10	18
15-18 let	-	-
18-25 let	6	17
26-35 let	4	16
35-50 let	5	13
50-65 let	3	12
65 a více let	2	40

6.1.2.7 OTÁZKA 7

B II) Část: Dítě

7. Jaký je Váš názor: může ve vztahu „druh-družka“ něco změnit narození dítěte?

- a) *Ano, změní.*
- b) *Ne, nic se nezmění.*

Tab. č. 30 **Otázka 7 , odpověď A**

Ot.: 7 Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	56	64
MUŽŮ	30	71
CELKEM	86	66

(mužů + žen)		ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	7	78
STŘEDNÍ VZDĚL.	72	64
VYSOKÉ	7	88
SVOBODNÍ	31	76
VZTAH DD	8	53
MANŽELÉ	41	62
ROZVEDENÍ	6	75
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	43	58
BEZDĚTNÍ	43	77
<i>15-18 let</i>	2	100
<i>18-25 let</i>	29	83
<i>26-35 let</i>	18	72
<i>35-50 let</i>	22	58
<i>50-65 let</i>	12	48
<i>65 a více let</i>	3	60

Tab. č. 31 **Otázka 7 , odpověď B**

Ot.: 7 Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	32	36
MUŽŮ	12	29
CELKEM (mužů + žen)	44	34 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	2	22
STŘEDNÍ VZDĚL.	41	36
VYSOKÉ	1	13
SVOBODNÍ	10	24
VZTAH DD	7	47
MANŽELÉ	25	38
ROZVEDENÍ	2	25
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	31	42
BEZDĚTNÍ	13	23
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	6	17
<i>26-35 let</i>	7	28
<i>35-50 let</i>	16	42
<i>50-65 let</i>	13	52
<i>65 a více let</i>	2	40

6.1.2.8 OTÁZKA 8

8. Uvědomují si partneři žijící ve vztahu „druh-družka“ v plné míře odpovědnost za společné dítě?

- a) *Samozřejmě, určitě ano.*
 b) *Pravděpodobně ne zcela.*
 c) *Ne.*

Tab. č. 32 **Otázka 8 , odpověď A**

Ot.: 8	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		66	75
MUŽŮ		26	62
CELKEM (mužů + žen)		92	71 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		8	89
STŘEDNÍ VZDĚL.		82	73
VYSOKÉ		2	25
SVOBODNÍ		26	63
VZTAH DD		15	100
MANŽELÉ		47	71
ROZVEDENÍ		4	50
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		52	70
BEZDĚTNÍ		40	71
<i>15-18 let</i>		2	100
<i>18-25 let</i>		24	68
<i>26-35 let</i>		20	80
<i>35-50 let</i>		29	76
<i>50-65 let</i>		15	60
<i>65 a více let</i>		2	40

Tab. č. 33 **Otázka 8 , odpověď B**

Ot.: 8	Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		21	24
MUŽŮ		15	36
CELKEM (mužů + žen)		36	28 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		-	-
STŘEDNÍ VZDĚL.		30	27
VYSOKÉ		6	75
SVOBODNÍ		15	37
VZTAH DD		-	-
MANŽELÉ		18	27

ROZVEDENÍ	3	38
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	20	27
BEZDĚTNÍ	16	29
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	11	31
<i>26-35 let</i>	5	20
<i>35-50 let</i>	8	21
<i>50-65 let</i>	9	36
<i>65 a více let</i>	3	60

Tab. č. 34 **Otázka 8 , odpověď C**

Ot.: 8	Odp.: C	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		1	1
MUŽŮ		1	2
CELKEM (mužů + žen)		2	2 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		1	11
STŘEDNÍ VZDĚL.		1	1
VYSOKÉ		-	-
SVOBODNÍ		-	-
VZTAH DD		-	-
MANŽELÉ		1	2
ROZVEDENÍ		1	13
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		2	3
BEZDĚTNÍ		-	-
<i>15-18 let</i>		-	-
<i>18-25 let</i>		-	-
<i>26-35 let</i>		-	-
<i>35-50 let</i>		1	3
<i>50-65 let</i>		1	4
<i>65 a více let</i>		-	-

6.1.2.9 OTÁZKA 9

9. Jaký může mít vliv narození dítěte na soužití „druh-družka“?

- Napomáhá uzavření úředního sňatku (tradiční manželství)*
- Napomáhá citovému sblížení partnerů*
- Vede spíše k hádkám a rozchodu*
- Napomáhá něčemu jinému. Napište, prosím, čemu:*

Tab. č. 35 **Otázka 9, odpověď A**

Ot.: 9	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
	ŽEN	32	36
	MUŽŮ	18	43
	CELKEM (mužů + žen)	50	38 ze všech respon.
	ZÁKLADNÍ	4	44
	STŘEDNÍ VZDĚL.	44	39
	VYSOKÉ	2	25
	SVOBODNÍ	17	41
	VZTAH DD	6	40
	MANŽELÉ	23	35
	ROZVEDENÍ	4	50
	OVDOVĚLÍ	-	-
	RODIČE	28	38
	BEZDĚTNÍ	22	39
	<i>15-18 let</i>	1	50
	<i>18-25 let</i>	15	43
	<i>26-35 let</i>	10	40
	<i>35-50 let</i>	9	24
	<i>50-65 let</i>	12	48
	<i>65 a více let</i>	3	60

Tab. č. 36 **Otázka 9, odpověď B**

Ot.: 9	Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
	ŽEN	41	47
	MUŽŮ	15	36
	CELKEM (mužů + žen)	56	43 ze všech respon.
	ZÁKLADNÍ	4	44
	STŘEDNÍ VZDĚL.	49	43
	VYSOKÉ	3	38
	SVOBODNÍ	15	37
	VZTAH DD	9	60
	MANŽELÉ	29	44
	ROZVEDENÍ	3	13
	OVDOVĚLÍ	-	-
	RODIČE	33	45
	BEZDĚTNÍ	23	41
	<i>15-18 let</i>	1	50

18-25 let	12	34
26-35 let	11	44
35-50 let	23	61
50-65 let	8	32
65 a více let	1	20

Tab. č. 37 **Otázka 9, odpověď C**

Ot.: 9	Odp.: C	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		5	6
MUŽŮ		5	12
CELKEM (mužů + žen)		10	8 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		1	11
STŘEDNÍ VZDĚL.		8	7
VYSOKÉ		1	13
SVOBODNÍ		4	10
VZTAH DD		-	-
MANŽELÉ		5	8
ROZVEDENÍ		1	13
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		6	8
BEZDĚTNÍ		4	7
15-18 let		-	-
18-25 let		4	11
26-35 let		-	-
35-50 let		2	5
50-65 let		4	16
65 a více let		-	-

Tab. č. 38 **Otázka 9, odpověď D**

Ot.: 9	Odp.: D	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		10	11
MUŽŮ		4	10
CELKEM (mužů + žen)		14	11 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		-	-
STŘEDNÍ VZDĚL.		12	11
VYSOKÉ		2	25
SVOBODNÍ		5	12
VZTAH DD		-	-
MANŽELÉ		9	14
ROZVEDENÍ		-	-

OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	7	9
BEZDĚTNÍ	7	13
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	4	11
<i>26-35 let</i>	4	16
<i>35-50 let</i>	4	11
<i>50-65 let</i>	1	4
<i>65 a více let</i>	1	20

6.1.2.10 OTÁZKA 10

10. Jaký může být, podle Vašeho názoru, vztah dětí ke společnému soužití jejich rodičů žijících ve vztahu „druh-družka“ (=bez úředního sňatku)?

- a) *Kladný, bezproblémový*
 b) *Lhostejný, dětem je to jedno*
 c) *Negativní, bolestný, dětem to vadí*

.....
 .....

Tab. č. 39 **Otázka 10, odpověď A**

Ot.: 10	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		33	38
MUŽŮ		11	26
CELKEM (mužů + žen)		44	34 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		3	33
STŘEDNÍ VZDĚL.		39	35
VYSOKÉ		2	25
SVOBODNÍ		12	29
VZTAH DD		6	40
MANŽELÉ		23	35
ROZVEDENÍ		3	38
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		28	38
BEZDĚTNÍ		16	29
<i>15-18 let</i>		-	-
<i>18-25 let</i>		10	29
<i>26-35 let</i>		4	16
<i>35-50 let</i>		21	55
<i>50-65 let</i>		8	32

65 a více let	1	20

Tab. č. 40 **Otázka 10, odpověď B**

Ot.: 10	Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		17	19
MUŽŮ		12	29
CELKEM (mužů + žen)		29	22 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		2	22
STŘEDNÍ	VZDĚL.	24	21
VYSOKÉ		3	38
SVOBODNÍ		10	24
VZTAH DD		1	7
MANŽELÉ		16	24
ROZVEDENÍ		2	25
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		18	24
BEZDĚTNÍ		11	20
15-18 let		-	-
18-25 let		8	23
26-35 let		6	24
35-50 let		5	13
50-65 let		7	28
65 a více let		3	60

Tab. č. 41 **Otázka 10, odpověď C**

Ot.: 10	Odp.: C	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		38	43
MUŽŮ		19	45
CELKEM (mužů + žen)		57	44 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		4	44
STŘEDNÍ	VZDĚL.	50	44
VYSOKÉ		3	38
SVOBODNÍ		19	46
VZTAH DD		8	53
MANŽELÉ		27	41
ROZVEDENÍ		3	13
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		28	38
BEZDĚTNÍ		29	52
15-18 let		2	100

18-25 let	17	49
26-35 let	15	60
35-50 let	12	32
50-65 let	10	40
65 a více let	1	20

6.1.2.11 OTÁZKA 11

B III) Část: Rodinné role a povinnosti

11. Má soužití „druh-družka“ vliv na rozdělení rolí a povinností v rodině?

a) Má vliv (=je to jiné, než v rodině s úředním sňatkem)

b) Nemá vliv (=je to stejné, jako v rodině s úředním sňatkem)

Tab. č. 42 **Otázka 11, odpověď A**

Ot.: 11	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		10	11
MUŽŮ		7	17
CELKEM (mužů + žen)		17	13 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		2	22
STŘEDNÍ VZDĚL.		13	12
VYSOKÉ		2	25
SVOBODNÍ		8	20
VZTAH DD		1	7
MANŽELÉ		7	11
ROZVEDENÍ		1	13
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		8	11
BEZDĚTNÍ		9	16
15-18 let		-	-
18-25 let		5	14
26-35 let		2	13
35-50 let		3	8
50-65 let		6	24
65 a více let		1	20

Tab. č. 43 **Otázka 11, odpověď B**

Ot.: 11	Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		78	89

MUŽŮ	35	83
CELKEM (mužů + žen)	113	87 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	7	78
STŘEDNÍ VZDĚL.	100	88
VYSOKÉ	6	75
SVOBODNÍ	33	80
VZTAH DD	14	93
MANŽELÉ	59	89
ROZVEDENÍ	7	88
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	66	89
BEZDĚTNÍ	47	84
<i>15-18 let</i>	2	100
<i>18-25 let</i>	30	86
<i>26-35 let</i>	23	92
<i>35-50 let</i>	35	92
<i>50-65 let</i>	19	76
<i>65 a více let</i>	4	80

6.1.2.12 OTÁZKA 12

12. Napište, prosím, jaký je rozdíl v rodinných povinnostech partnerů ve vztahu „druh-družka“ oproti manželství

.....
 .....
 .....

Tab. č. 44 **Otázka 12, odpověď ANO**

Ot.: 12 Odp.: ANO	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	9	10
MUŽŮ	6	14
CELKEM (mužů + žen)	15	12 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	1	11
STŘEDNÍ VZDĚL.	13	11
VYSOKÉ	1	13
SVOBODNÍ	6	15
VZTAH DD	-	-
MANŽELÉ	6	9
ROZVEDENÍ	3	4
OVDOVĚLÍ	-	-

RODIČE	9	12
BEZDĚTNÍ	6	11
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	2	6
<i>26-35 let</i>	5	2
<i>35-50 let</i>	3	8
<i>50-65 let</i>	4	16
<i>65 a více let</i>	1	2

Tab. č. 45 **Otázka 12, odpověď NE**

Ot.: 12 Odp.: NE	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	79	90
MUŽŮ	36	86
CELKEM (mužů + žen)	115	88 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	8	89
STŘEDNÍ VZDĚL.	100	88
VYSOKÉ	7	88
SVOBODNÍ	35	85
VZTAH DD	15	100
MANŽELÉ	60	91
ROZVEDENÍ	5	63
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	65	88
BEZDĚTNÍ	50	89
<i>15-18 let</i>	2	100
<i>18-25 let</i>	33	94
<i>26-35 let</i>	20	80
<i>35-50 let</i>	35	92
<i>50-65 let</i>	21	84
<i>65 a více let</i>	4	80

6.1.2.13 OTÁZKA 13

B IV) Část: Intence

13. Jak Vy hodnotíte možnost žít se svým partnerem (partnerkou) v nemanželském soužití „druh-družka“ ?

- Je to vyloučeno za všech okolností.*
- Je to málo pravděpodobné (možná jen v určité situaci)*
- Je to možné.*
- Dávám přednost soužití „druh-družka“. Úřední sňatek*

nechci..

e) Jiné hodnocení. Napište, prosím, jaké:

Tab. č. 46 **Otázka 13, odpověď A**

Ot.: 13	Odp.: A	Počet	% z dané kategorie
	ŽEN	9	10
	MUŽŮ	5	12
	CELKEM (mužů + žen)	14	11 ze všech respon.
	ZÁKLADNÍ	2	22
	STŘEDNÍ VZDĚL.	12	11
	VYSOKÉ	-	-
	SVOBODNÍ	-	-
	VZTAH DD	-	-
	MANŽELÉ	14	21
	ROZVEDENÍ	-	-
	OVDOVĚLÍ	-	-
	RODIČE	13	18
	BEZDĚTNÍ	1	2
	15-18 let	-	-
	18-25 let	1	3
	26-35 let	1	4
	35-50 let	5	13
	50-65 let	5	20
	65 a více let	2	40

Tab. č. 47 **Otázka 13, odpověď B**

Ot.: 13	Odp.: B	Počet	% z dané kategorie
	ŽEN	22	25
	MUŽŮ	12	29
	CELKEM (mužů + žen)	34	26 ze všech respon.
	ZÁKLADNÍ	-	-
	STŘEDNÍ VZDĚL.	31	27
	VYSOKÉ	3	37
	SVOBODNÍ	11	27
	VZTAH DD	1	7
	MANŽELÉ	21	32
	ROZVEDENÍ	1	13
	OVDOVĚLÍ	-	-
	RODIČE	22	30
	BEZDĚTNÍ	12	21
	15-18 let	-	-

18-25 let	10	29
26-35 let	3	12
35-50 let	12	32
50-65 let	7	28
65 a více let	2	40

Tab. č. 48 **Otázka 13, odpověď C**

Ot.: 13	Odp.: C	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		41	47
MUŽŮ		21	50
CELKEM (mužů + žen)		62	48 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		5	55
STŘEDNÍ VZDĚL.		53	47
VYSOKÉ		4	50
SVOBODNÍ		21	51
VZTAH DD		6	40
MANŽELÉ		29	44
ROZVEDENÍ		6	75
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		31	42
BEZDĚTNÍ		31	55
15-18 let		1	50
18-25 let		17	49
26-35 let		14	56
35-50 let		17	45
50-65 let		12	48
65 a více let		1	20

Tab. č. 49 **Otázka 13, odpověď D**

Ot.: 13	Odp.: D	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		7	8
MUŽŮ		2	5
CELKEM (mužů + žen)		9	7 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		1	11
STŘEDNÍ VZDĚL.		8	7
VYSOKÉ		-	-
SVOBODNÍ		5	12
VZTAH DD		4	27
MANŽELÉ		-	-
ROZVEDENÍ		-	-

OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	4	5
BEZDĚTNÍ	5	9
<i>15-18 let</i>	1	5
<i>18-25 let</i>	4	11
<i>26-35 let</i>	2	8
<i>35-50 let</i>	2	5
<i>50-65 let</i>	-	-
<i>65 a více let</i>	-	-

Tab. č. 50 **Otázka 13, odpověď E**

Ot.: 13	Odp.: E	Počet	% z dané kategorie
ŽEN		9	10
MUŽŮ		2	5
CELKEM (mužů + žen)		11	8 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ		1	11
STŘEDNÍ VZDĚL.		9	8
VYSOKÉ		1	13
SVOBODNÍ		4	10
VZTAH DD		4	27
MANŽELÉ		2	3
ROZVEDENÍ		1	13
OVDOVĚLÍ		-	-
RODIČE		4	5
BEZDĚTNÍ		7	13
<i>15-18 let</i>		-	-
<i>18-25 let</i>		3	9
<i>26-35 let</i>		5	20
<i>35-50 let</i>		2	5
<i>50-65 let</i>		1	4
<i>65 a více let</i>		-	-

6.1.2.14 OTÁZKA 14

14. Bylo by pro Vás přijatelné, aby Vaši rodiče spolu
(eventuálně s jinými partnery) žili ve vztahu „druh-družka“?

.....
 .....
 .....

Tab. č. 51 **Otázka 14, odpověď ANO**

Ot.: 14 Odp.: ANO	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	70	80
MUŽŮ	31	74
CELKEM (mužů + žen)	101	78 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	6	67
STŘEDNÍ VZDĚL.	89	79
VYSOKÉ	6	75
SVOBODNÍ	33	80
VZTAH DD	15	100
MANŽELÉ	47	71
ROZVEDENÍ	6	75
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	56	76
BEZDĚTNÍ	45	80
<i>15-18 let</i>	2	100
<i>18-25 let</i>	30	86
<i>26-35 let</i>	19	76
<i>35-50 let</i>	32	84
<i>50-65 let</i>	16	64
<i>65 a více let</i>	2	40

Tab. č. 52 **Otázka 14, odpověď NE**

Ot.: 14 Odp.: NE	Počet	% z dané kategorie
ŽEN	18	20
MUŽŮ	11	26
CELKEM (mužů + žen)	29	22 ze všech respon.
ZÁKLADNÍ	3	33
STŘEDNÍ VZDĚL.	24	21
VYSOKÉ	2	25
SVOBODNÍ	8	20
VZTAH DD	-	-
MANŽELÉ	19	29
ROZVEDENÍ	2	25
OVDOVĚLÍ	-	-
RODIČE	18	24
BEZDĚTNÍ	11	20
<i>15-18 let</i>	-	-
<i>18-25 let</i>	5	14
<i>26-35 let</i>	6	24

35-50 let	6	16
50-65 let	9	36
65 a více let	3	60

6.1.3. INTERPRETACE DAT

Analýza získaných dat, uvedená v předchozí části, představuje i bez dalšího - sama o sobě - zdroj mnoha zajímavých údajů a nabízí možnosti velkého množství komparací a jejich interpretací. Není cílem této práce, a ostatně by to i překročilo jí vymezený prostor, nevýběrově prezentovat všechna technicky možná srovnání a jejich všechny myslitelné interpretace, proto se v této kapitole zaměříme selektivně jen na ty komparace a interpretace, která pokládáme pro naši práci za nejzajímavější a nejdůležitější. Případný zájemce o další srovnání a interpretace si sám jistě najde v předchozí kapitole dostatek potřebného materiálu.

Nyní bychom tady chtěli ze získaných a v minulé kapitole prezentovaných dat upozornit na tyto souvislosti:

Především, že cca 75% všech dotázaných - rovnoměrně ve všech sledovaných kategoriích - vnímá soužití DD jako rozdílné od PO. Pro cca 25% je PO a DD stejné.

Dalším jednoznačným výsledkem je porovnání kvality citů v DD a v manželství: podle více než 80% dotázaných je kvalita emocí stejná. U zbytku respondentů převládá názor, že city jsou kvalitnější v DD (15%) než v manželství. Poměrně překvapivý je procentní údaj, že city jsou kvalitnější s partnerem, kterého si závazně vybereme na celý život v manželství - to se domnívá

pouhých 5% respondentů (!).ⁱ

Jako důvod, proč některé páry dávají přednost soužití „druh-družka“, před tradičním úředně registrovaným manželstvím uvedlo 28% respondentů, že „soužití „druh-družka“ je zkouškou (zda spolu mohou žít, v případném budoucím manželství)“ⁱⁱ a 32% uvedlo jako důvod, že „partneři si navzájem věří a váží, a proto nepotřebují úředně registrované manželství“. Frekvence jiných důvodů se pohybovala v rozmezí 0-14 %, přičemž ani 1 respondent, neuvedl jako důvod „Negativní vztah k partneru ze strany ostatních členů rodiny“, což nabízí interpretaci, že v této otázce je česká populace značně emancipovaná od podobného vlivu členů rodiny, což možná souvisí s jistou atomizací rodinného života a oslabení vazeb na širší rodinu. Výsledky 3. otázky se potvrdily i ve 4. anketní otázce, kde jen 3 % respondentů uvedlo, že rozhodnutí o upřednostnění soužití „druh-družka“ (na místo úředního sňatku) je „výsledkem tlaku mimo partnery (= tlaku od nějaké 3. strany).“ Naproti tomu 73 % lidí se domnívá, že preference DD je výsledkem rozhodnutí obou partnerů a 24% lidí se domnívá, že důvodem preference DD je to, že „jeden z partnerů se podřídí rozhodnutí druhého“. Toto odmítání uzavření úředního

---

ⁱ Např. i Matoušek (1993) uvádí, že nesezdaná soužití jsou spokojenější než manželské páry, ale v čase jsou méně stabilní, než-li tradiční manželství ; Matoušek, O.: Rodina jako instituce a vztahová síť, Praha 1993; s. 24

ⁱⁱ Vágnerová zmiňuje, že DD sice umožňuje plynulejší a tedy i méně stresující adaptaci na společný život, protože není považováno za definitivní a je zde zachována možnost volby, ale současně na druhou stranu upozorňuje, že v DD je obtížnější dosáhnout tak hluboké intimity jako v manželství, protože nezahrnuje tolik sdílených oblastí. V DD je vazba volnější a má také méně společných znaků na reálné i na symbolické úrovni. DD může dostatečně uspokojovat emocionální i sexuální potřeby, ale na druhé straně může takový typ soužití vést k nespokojenosti s nejistotou situace. „Impulzem k institucionalizaci tohoto vztahu může být i zvýšená žárlivost na partnera, který je za těchto okolností vlastně volný a mohl by kdykoliv odejít. Obvykle jde o stádium přechodné, po němž následuje další řešení tohoto vztahu: k rozchodu, nebo k uzavření manželství.“ ; Vágnerová, M.: Vývojová psychologie, Praha 2000; s. 343

sňatku jedním z partnerů má podle poloviny lidí vliv na psychologickou atmosféru v rodině záporný, a podle 2. poloviny to nemá vliv. ⁱ

Podle 91 % ⁱⁱ lidí „může soužití „druh-družka“ časem vézt k uzavření „úředního sňatku“. Jen 8 % se domnívá, že pravděpodobně ne, a ani 1 respondent tuto možnost nevyloučil zcela.

Pokud jde o **vztah DD a děti**, pak 66% lidí se domnívá, že narození dítěte může ve vztahu „druh-družka“ něco změnit ⁱⁱⁱ, a 34% uvedlo: „Ne, nic se nezmění.“ ^{iv}

Při specifikaci vlivu narození dítěte na vztah DD ^v 38% lidí uvedlo, že „napomáhá uzavření úředního sňatku (tradiční manželství)“; 43% naproti tomu připustilo „pouze“, že „Napomáhá citovému sblížení partnerů“, 8 % uvedlo, že narození dítěte v DD „vede spíše k hádkám a rozchodu“ a 11% respondentů se domnívá, že narození dítěte „napomáhá něčemu jinému“, přičemž nejčastěji při dopisování odpovědi trvali na tom, že narození dítěte nemá žádný vliv na vztah DD, často se objevila odpověď, že vliv nelze generalizovat, neboť závisí na konkrétních lidech, a konečně se také několikrát objevila odpověď, že vzroste odpovědnost partnerů.

Na otázku, zda si partneři žijící ve vztahu „druh-družka“ v plné míře uvědomují odpovědnost ^{vi} za společné dítě uvedlo 71% lidí „Samozřejmě, určitě ano.“, přičemž tuto odpověď

ⁱ otázka 5

ⁱⁱ 76% + 15%=91%

ⁱⁱⁱ otázka 7

^{iv} Vágnerová (2000) upozorňuje, že v DD se rodí méně dětí, než-li v tradičních manželstvích; In: Vágnerová, M.: Vývojová psychologie, Praha 2000; s. 343

^v otázka 9

^{vi} otázka 8

preferovali spíše lidé se základním a středním vzděláním. 28 % lidí uvedlo jako odpověď „Pravděpodobně ne zcela.“ (tuto odpověď výrazně preferovali spíše lidé s vysokoškolským vzděláním.)ⁱ

Pokud jde o to, jaký může být vztah dětí ke společnému soužití jejich rodičů žijících ve vztahu „druh-družka“ (=bez úředního sňatku) ⁱⁱ jsou postoje respondentů - i z hlediska různých kategorií - rozloženy relativně rovnoměrně: 44% si myslí, že „negativní, bolestný, dětem to vadí“, 34% se domnívá, že „kladný, bezproblémový“ a 22 % uvedlo „lhostejný, dětem je to jedno“.

Pokud tuto otázku porovnáme s otázkou 14.: „Bylo by pro Vás přijatelné, aby Vaši rodiče spolu (eventuálně s jinými partnery) žili ve vztahu „druh-družka“?“, dojdeme k zajímavému srovnání. Pro 78 % respondentů by to bylo přijatelné, zatímco pro 22% by to bylo neakceptovatelné.

Pokud sečteme odpovědi z otázky 10.: 34% „kladný“ + 22% „lhostejný“, dostaneme celkem číslo 56% „kladný nebo lhostejný“ (tj. nevadící) a porovnáme-li to se 78% „přijatelné“ z otázky 14., dojdeme ke zjištění, že u respondentů se projevila jakási „ochranitelská“ tendence: zatímco u sebe by „snesli“ vztah svých rodičů DD v 78%, pro děti pokládají vztah rodičů DD přijatelný jen v 56%. Výsledkem však každopádně je, že nadpoloviční většina respondentů nemá odmítavý postoj k soužitím DD s ohledem na děti.

ⁱ Matějček upozorňuje, že do výchovného procesu jsou vtaženi partneři bez ohledu na úřední legalizaci svého svazku. Dokonce i muži, kteří nejsou otci daného dítěte a partnerku s dítětem navštěvují jen občas, mají vliv na výchovu a to už svou pouhou přítomností, vztahem k matce a spoluvytvářením rodinné atmosféry. (Matějček, Z.: Dítě a rodina, Praha 1992; s. 167n)

ⁱⁱ otázka 10

V části věnované **rodinným rolím a povinnostem** ⁱ se 87% respondentů domnívá, že soužití „druh-družka“ nemá vliv na rozdělení rolí a povinností v rodině, a jen 13% lidí si myslí, že je to jiné, než v rodině s úředním sňatkem.

Na následující, záměrně poněkud navádějící (= kontrolní) otázku 12. : “Napište, prosím, jaký je rozdíl v rodinných povinnostech partnerů ve vztahu „druh-družka“ oproti manželství.“ⁱⁱ 88% (Pro srovnání otázka 11.: 87%) trvalo na tom, že rozdíl v povinnostech není. 12% lidí (Pro srovnání otázka 11.: 13%) připustilo rozdíl, který nejčastěji vyjadřovali slovy, že role nejsou tak pevně dané, ve vztahu DD jsou volnější, s nižší zodpovědností a méně povinnostmi, kdežto v manželství jsou uzákoněné povinnosti.

A konečně v části **„Intence“** ⁱⁱⁱ, jsme zkoumali jak respondent hodnotí možnost žít se svým partnerem (partnerkou) v nemanželském soužití „druh-družka“. Pro téměř polovinu (48%) respondentů „Je to možné.“, 7 % dokonce dává přednost soužití „druh-družka“ a úřední sňatek výslovně nechce, a pro 26% lidí je to sice „málo pravděpodobné“, ale v určité situaci je to i pro ně možné. Jen 11% respondentů vylučuje pro sebe možnost soužití DD za všech okolností. (Při tom je zajímavé, že tuto možnost vybrali pouze lidé žijící v manželství, a až na 2 výjimky to byli lidé s dětmi. Další pozoruhodností je, že ani jeden vysokoškolák pro sebe soužití DD nevyloučil). 8% respondentů uvedlo „jiné hodnocení“, v němž možnost DD připouští jako

---

ⁱ otázka 11

ⁱⁱ Otázka obsahuje předpoklad, že tady rozdíl je. Cílem bylo zjistit, pevnost postojů respondentů - kteří v předchozí otázce odpovídali na podobné téma, ale ve formě nenavádějící - otevřené otázky.

ⁱⁱⁱ ve smyslu záměr, úmysl, cíl ...

dočasnou variantu jakéhosi „zkušebního období do sňatku“, nebo jako variantu do okamžiku, než se narodí dítě. ⁱ

ⁱ Pozn.: Otázce 14 jsme se věnovali již výše - v souvislosti s otázkou 10.

7. ZÁVĚR

Závěrem naší studie můžeme zvýraznit dva druhy rodin typu soužití druh - družka:

1. potenciálně harmonické rodiny - kde rozhodnutí o soužití formou DD je oboustranně vědomé a je akceptováno oběma partnery ve stejné míře, nebo toto rozhodnutí je sice přijato jen jedním, ale uspokojuje dostatečně i potřeby druhého.

a naproti tomu jsou **2. potenciálně disharmonické rodiny**, kde rozhodnutí o uzavření soužití DD se rozhoduje jen jedním z partnerů - kvůli jeho sociální, ekonomické a osobní nezralosti (nevyspělosti).

Ve většině případů soužití DD má spíše jen formu soužití s odloženým legálním sňatkem, - kvůli ekonomickým, sociálním, nebo i jiným příčinám. **Soužití DD dává tedy velkou šanci na uzavření tradiční formy manželství, avšak realizace této šance závisí na kvalitě vztahu v jeho samotném počátku, i na celkové situaci vztahu.** Velkým impulsem bývá narození dítěte. Převládá tedy mínění, že DD časem přeroste v manželství nebo bude alespoň dál jakýmsi "minimálním" rodinným soužitím. **V současné době začalo být soužití DD pokládáno za jakousi minimální, přesto však již plnohodnotnou formu rodinného soužití.**

Toto pojetí vychází ze zkušenosti, že **funkční struktura rodiny, a role jejich jednotlivých členů je dána převážně osobními vlastnostmi partnerů a jejich vzájemnými vztahy** - více než formální (úředně - právní) platformou soužití.

V současné době jsme svědky progresu nemanželského soužití „druh-družka“ v celé euroamerické civilizaci a také rostoucí míry tolerantnosti k takovému soužití.

Další sledování tohoto šířícího se jevu bude jistě zajímavé sledovat i v budoucnu, a to jistě nejen z psychosociálního hlediska, kterým jsem se nechali vézt v této práci.

Osobní poznámka, poděkování a věnování:

Před uzavřením práce bych ještě chtěla poděkovat mému školiteli, panu PhDr. Vladimíru Mašátovi, za jeho trpělivost a současně profesionální a přitom laskavý přístup.

Poděkovat chci také členům své rodiny, za poskytnuté zázemí a pochopení pro mé studium. Děkuji svému synu Vládovi, za objasňování některých jazykových a počítačových „záhad“.

Práci věnuji památce mých drahých prarodičů Vladimíra a Iríny, kteří byli a jsou mou celoživotní inspirací, a to nejen k tématu manželství a rodina.

8. PŘÍLOHA: DOTAZNÍK

K výzkumu byl použit dotazník, který uvádíme dále v přesném znění.ⁱ

„Vaší pozornosti se předkládá dotazník, jehož výsledky budou sloužit jako základní látka pro **psychosociální výzkum specifík nemanželského soužití druh-družka**. Odpovězte, prosím, na všechny body ankety, abychom ji mohli zpracovat.

Nejde o školní test, a proto v této anketě neexistují „správné“ nebo „špatné“ odpovědi. Dotazník je **anonymní**.

Děkujeme Vám za ochotu.

A) Obecné anonymní údaje o respondentovi

Zakroužkujte, prosím, vyhovující údaje:

Pohlaví: *muž/žena*

Věk: 15-18   18-25   26-35   35-50   50-65   65 a více

Rodinný stav: *svobodná(-ý)*   *žiji ve vztahu druh-družka*
                           ženatý/vdaná   *rozvedená(-ý)*   *vdovec/vdova*

Děti: *žádné*   *1-2 děti*   *3 a více dětí*

Děti jsou: *nezletilé*   *zletilé*   *některé zatím nezletilé*

Vzdělání: *základní*

střední   *střední s maturitou*   *vyšší střední (DiS.)*
                   vysoké (Mgr., Ing., Bc.)
                   PGS (Dr., Ph.D./CSc., Doc., Prof.)

Pracovní zařazení: .....

ⁱ Z metodologického hlediska se ukázal statisticky zajímavý jev, že asi u 15 kusů vyplněných dotazníků, musel výzkumník kolonku „Pohlaví: muž/žena“ doplnit dodatečně - podle evidentního vzhledu respondenta nebo respondentky. Taktičtější by asi bylo tuto kolonku uvést až za kolonku „Věk“ - pak by asi nedocházelo k tolika přehlédnutím.

B) Výzkumné otázky**B I) Část: Obecný vztah**

1. Je podle Vás nějaký rozdíl mezi „nemanželským soužitím druh-družka“ a „předsvatebním obdobím *chození*“ ?
  - a) je to rozdílné
  - b) je to stejné

2. Je, podle Vašeho názoru, rozdíl v citech mezi partnery v manželství a ve vztahu „druh-družka“?
  - a) Ano, ve vztahu „druh-družka“ jsou city kvalitnější
Napište, prosím, v čem je rozdíl:
.....
.....
.....
  - b) Ano, v manželství jsou city kvalitnější
Napište, prosím, v čem je rozdíl:
.....
.....
.....
  - c) Rozdíl v citech není

3. Proč, podle Vašeho názoru, dávají některé páry přednost soužití „druh-družka“, před tradičním úředně registrovaným manželstvím?
  - a) Přejí si vztahy otevřené
  - b) Partneri jsou velmi mladí
  - c) Partneri nechtějí mít k sobě žádné závazky.
  - d) Nejsou zatím ještě připraveni uzavřít manželství s tímto partnerem
  - e) Soužití „druh-družka“ je zkouškou (zda spolu mohou žít, v případném budoucím manželství)
  - f) Negativní vztah k partneru ze strany ostatních členů rodiny
  - g) Partneri si navzájem věří a váží, a proto nepotřebují úředně registrované manželství
  - h) Jiné důvody. Napište, prosím, jaké:
.....
.....
.....

4. Kdo, podle Vašeho názoru, rozhoduje o upřednostnění soužití „druh-družka“ (na místo úředního sňatku)?
  - a) Oba partneri o tom rozhodují

- b) *Jeden z partnerů se podřídí rozhodnutí druhého*
 c) *Rozhodnutí je výsledkem tlaku mimo partnery (= tlaku od nějaké 3. strany). Napište, prosím, jaké:*

.....
 .....

5. Jaký má, podle Vašeho názoru, odmítání uzavření úředního sňatku jedním z partnerů, vliv na psychologickou atmosféru v rodině?

.....
 .....

6. Co myslíte: Může soužití „druh-družka“ časem vézt k uzavření „úředního sňatku“?

- a) *Nepochybně ne*
 b) *Pravděpodobně ne.*
 c) *Pravděpodobně ano.*
 d) *Nepochybně ano.*

B II) Část: Dítě

7. Jaký je Váš názor: může ve vztahu „druh-družka“ něco změnit narození dítěte?

- a) *Ano, změní.*
 b) *Ne, nic se nezmění.*

8. Uvědomují si partneři žijící ve vztahu „druh-družka“ v plné míře odpovědnost za společné dítě?

- a) *Samozřejmě, určitě ano.*
 b) *Pravděpodobně ne zcela.*
 c) *Ne.*

9. Jaký může mít vliv narození dítěte na soužití „druh-družka“?

- a) *Napomáhá uzavření úředního sňatku (tradiční manželství)*
 b) *Napomáhá citovému sblížení partnerů*
 c) *Vede spíše k hádkám a rozchodu*
 d) *Napomáhá něčemu jinému. Napište, prosím, čemu:*

.....
 .....

10. Jaký může být, podle Vašeho názoru, vztah dětí ke společnému soužití jejich rodičů žijících ve vztahu „druh-družka“ (=bez úředního sňatku)?

- a) *Kladný, bezproblémový*
- b) *Lhostejný, dětem je to jedno*
- c) *Negativní, bolestný, dětem to vadí*

.....

.....

B III) Část: Rodinné role a povinnosti

11. Má soužití „druh-družka“ vliv na rozdělení rolí a povinností v rodině?

- a) *Má vliv (=je to jiné, než v rodině s úředním sňatkem)*
- b) *Nemá vliv (=je to stejné, jako v rodině s úředním sňatkem)*

12. Napište, prosím, jaký je rozdíl v rodinných povinnostech partnerů ve vztahu „druh-družka“ oproti manželství

.....

.....

.....

B IV) Část: Intence

13. Jak Vy hodnotíte možnost žít se svým partnerem (partnerkou) v nemanželském soužití „druh-družka“ ?

- a) *Je to vyloučeno za všech okolností.*
- b) *Je to málo pravděpodobné (možná jen v určité situaci)*
- c) *Je to možné.*
- d) *Dávám přednost soužití „druh-družka“. Úřední sňatek nechci..*
- e) *Jiné hodnocení. Napište, prosím, jaké:*

.....

.....

.....

14. Bylo by pro Vás přijatelné, aby Vaši rodiče spolu (eventuálně s jinými partnery) žili ve vztahu „druh-družka“?

.....

.....

.....

Děkujeme Vám za Váš čas a odpovědi. ☺

“

9. POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA:

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) - výzkumné oddělení Sociologického ústavu Akademie věd České republiky

Datum stažení: 11.3.2006

<http://www.cvvm.cas.cz/>

Český statistický úřad (ČSÚ):

Datum stažení: 2.4.2006

<http://www.czso.cz/>

Hrušáková, M. (a kol.): Rodinné právo; Brno 1993; ISBN 1081-015-1993

Matějček, Z.: Dítě a rodina, Praha 1992; ISBN 80-04-25236-2

Matoušek, O.: Rodina jako instituce a vztahová síť, Praha 1993; ISBN 80-901424-7-8

Studie EVS 1999, realizovaná FSS MU a SC&C, GA ČR 403/99/0326 ;

Datum stažení: 15.3.2006 <http://www.scac.cz/EVS/index.htm>

Občanský zákoník č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů (Poslední změny: č.135 /2002 Sb.; č. 125/2002 Sb.; č.135 /2002 Sb.; č. 136/2002 Sb.; č.320 /2002 Sb.; č. 476/2002 Sb.; č. 88/2003 Sb.; č. 37/2004 Sb.; č.47 / 2004)

Renzetti, C. M. - Curran, D. J.: Ženy, muži a společnost; Praha 2005, ISBN 80-246-0525-2

Šamanová, G.: Svatba , ano či ne?; 6.2.2004,

Datum stažení:17.4.2006:

http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100315s_OV40206.pdf

Trestní zákon č. 140/1961 Sb. , ve znění pozdějších předpisů (Poslední změny:č. 412/2002 Sb.; č. 218/2003 Sb.; č.276 /2003 Sb. č.362 /2003 Sb.; č.52 /2004 Sb.)

Vágnerová, M.: Vývojová psychologie, Praha 2000, ISBN 80-7178-308-0

Vašíčková, M.: Proč sňatek? Je to již přežitek! (článek), In: Nymburský deník, 15.3.2004, str.3, vyd. Deníky Bohemia, ČR

Vašíčková, M.: Zavedeme svatby na zkoušku? (článek), In: Nymburský deník, 29.3.2004, str.4, vyd. Deníky Bohemia, ČR

Zákon o sociální potřebnosti č.136 /1996 Sb. , ve znění pozdějších předpisů (Změny zákonem: č.136 /1996 Sb.; č.280 /2003 Sb.; č.422 /2003 Sb.)

Zákon o státní sociální podpoře č. 117/ 1995 Sb. , ve znění pozdějších předpisů (Změny zákonem: č.151 / 2002 Sb.; č.309 /2002 Sb.; č.320 /2002 Sb.; č.125 /2003 Sb.; č.362 /2003 Sb.; č. 424/2003 Sb.; č.438 /2003 Sb.; č. 453/2003 Sb.; č.53 /2004 Sb.)

Zákon o rodině, č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů
(Změny zákonem: č.132 /1982 Sb.; č.234 / 1992 Sb.; č.72 /1995 Sb.; č.91 / 1998 Sb.; č.360 /1999 Sb.; č. 301/2000 Sb.;
č.109 /2002 Sb.; č.320 /2002 Sb.; č. 321/2002 Sb.)

Zákon o sociálním zabezpečení č.100/1988 Sb. , ve znění
pozdějších předpisů (Změny zákonem: č.213 /2002 Sb.; č.
320/2002 Sb.; č.462 /2002 Sb.; č.151 /2002 Sb.; č.
320/2002)

Vyhláška č.182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním
zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o životním minimu č.463/1991 Sb.

č.56 /2000 Sb.; č.492 /2000 Sb.; č.333 /2001 Sb.; č.271 /2001
Sb.; č.438 /2003 Sb.; č. 362/2003 Sb.)

Zákoník práce , zákon č.46/2004, kterým se mění zákon
č.65/1965 Sb. zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a
zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územně samosprávných
celků a o změně některých zákonů (s účinností od 1.3.2004)

10. RESUMÉ:

Primárním cílem předkládané studie je upozornit na hlavní psychosociální specifika, v posledních letech se v euroamerické společnosti šířícího jevu: **nemanželského soužití „druh - družka“**, a tato specifika popsat, analyzovat a systematizovat.

Metody vedoucí k tomuto cíli byli zvoleny **dvě**:

1. shromáždění, analýza a **kritická systematizace poznatků z odborné literatury**. (V této souvislosti je nutno upozornit, že na téma předkládané práce autorce není známá žádná dostupná specializovaná publikace. /To je také důvodem jisté terminologické nejednotnosti, ke které v předkládané práci nabízí ujednocení./ Téma druh-družka je zmiňováno pouze v novějších publikacích, a to jen jako okrajové téma, přičemž hlavní zájem, je vždy věnován rodinám sezdáných párů.)

2. sběr dat pomocí **vlastní sociologicko-výzkumné sondy** (ve formě dotazníků vyplněných 130 náhodně vybranými respondenty v České republice) a jejich následná analýza, vyhodnocení a vyvození závěrů.

Studii otevírá nabídka **ujednocení terminologie**: nemanželské **soužití druh-družka** je tu pro odlišení od manželského soužití a od předmanželského období charakterizováno jako **typ rodinného soužití, při němž dva úředně nesezdaní partneři spolu bydlí a spravují společně majetek**, zatímco v tradičním období před sňatkem se snoubenci pouze setkávají na schůzkách, a v tradičním manželství je navíc přítomno splnění zákonem stanoveného právního aktu a společné jmění manželů (**kap. 2**).

Po tomto úvodu následuje přehled hlavních rysů **právní a sociálně-právní situace soužití druh-družka v České republice (kap. 3)**.

Následující dvě kapitoly přináší systematické shrnutí výsledků dostupných sociologických výzkumů věnovaných: jednak **sňatečnosti** v Česku a některých dalších srovnatelných zemích (**kap. 4**), a **hodnotovým preferencím** populace v oblasti různých typů rodinných soužití (**kap. 5**).

Kap. 6 představuje těžiště celé práce a kompletně se věnuje metodě, výsledkům a kritické interpretaci dat získaných z vlastní **sociologicko-výzkumné sondy**. Z řady závěrů zde vybíráme alespoň tyto:

75% dotázaných vnímá **soužití druh-družka** jako **rozdílné** od normálního předsvatebního období,

80% dotázaných uvádí, že **kvalita emocí** v soužití druh-družka je **stejná** jako v tradičním manželství. Překvapivý je

procentní údaj, že city jsou kvalitnější s partnerem, kterého si závazně vybereme na celý život v manželství - to se domnívá pouhých 5% respondentů (!).

Jako důvod, proč některé páry dávají přednost soužití „druh-družka“, před tradičním úředně registrovaným manželstvím uvedlo 28% respondentů, že „soužití „druh-družka“ je zkouškou (zda spolu mohou žít, v případném budoucím manželství)“ a 32% uvedlo jako důvod, že „partneři si navzájem věří a váží, a proto nepotřebují úředně registrované manželství“.

Podle 91 % lidí „může soužití „druh-družka“ časem vézt k uzavření „úředního sňatku“.

Pokud jde o **vztah druh-družka a děti**, pak 34% lidí se domnívá, že narozením dítěte ve vztahu „druh-družka“ se nic nezmění. 71% dotázaných se domnívá, že partneři žijící ve vztahu „druh-družka“ si v plné míře uvědomují odpovědnost za společné dítě. U respondentů se projevila jakási „ochranná tendence: zatímco u sebe by „snesli“ vztah svých rodičů druh-družka v 78%, pro děti pokládají vztah rodičů druh-družka přijatelný jen v 56%. V každém případě, ale **nadpoloviční většina respondentů nemá odmítavý postoj k soužitím druh-družka s ohledem na děti.**

87% respondentů se domnívá, že **soužití „druh-družka“ nemá vliv na rozdělení rolí a povinností v rodině.**

55% respondentů nevyklučuje pro sebe možnost žít ve vztahu druh-družka a z toho 7% úřední sňatek dokonce výslovně nechce.

V závěru (**kap. 7**) autorka studie vyvozuje, že v současné době začalo být soužití druh-družka pokládáno za jakousi **minimální, přesto však již plnohodnotnou formu rodinného soužití.** Toto pojetí vychází ze zkušenosti, že **funkční struktura rodiny, a role jejích jednotlivých členů je dána převážně osobními vlastnostmi partnerů a jejich vzájemnými vztahy** - více než formální (úředně - právní) platformou soužití.

Soužití **druh-družka dává velkou šanci na uzavření tradiční formy manželství**, avšak realizace této šance závisí na kvalitě vztahu v jeho samotném počátku, i na celkové situaci vztahu.

11. ABSTRACT:

The primary **aim** of the study presented here is **to draw attention to the main psychosocial specifics** of a phenomenon that has been expanding in recent years in Euro-American society – **the non-marital cohabitation of "mixed-gender partners"** – and **describe, analyse and systemise these specifics.**

Two methods were selected leading towards this aim:

1. Collection, analysis and critical systemising of findings from professional literature. (In this connection it is necessary to point out that the author does not know of any specialised publication on the theme of the work presented. /This is also the reason for a certain lack of uniformity in the terminology, the unification of which she offers in this work./ The theme of mixed-gender partners is mentioned only in the latest publications and only as a fringe theme, whereas the main interest is always concentrated on the families of wedded couples.)

2. Collection of data by means of her own sociological-research probes (in the form of questionnaires completed by 130 respondents selected at random in the Czech Republic) and their subsequent analysis, evaluation and the drawing of conclusions.

The study opens with the suggested **unification of terminology: non-marital cohabitation of mixed-gender partners** is used here to distinguish from marital cohabitation and from the pre-marital period and is characterised as a **type of family cohabitation, in which two officially unwedded partners live together and administer their property jointly**, whereas in the traditional period before the wedding the fiancés only meet for dates, and in traditional marriage there is present in addition the fulfilment of a legal act stipulated by law and the joint property of the spouses (**Chap. 2**).

After this introduction there follows a survey of the main traits of the **legal and social-legal situation of the cohabitation of mixed-gender partners in the Czech Republic (Chap. 3)**.

The following two chapters contain a systematic summary of the results of available sociological research devoted to: on the one hand the **marriage rate** in the Czech Republic and some other comparable countries (**Chap. 4**) and on the other to the **value preferences** of the population in the area of various types of family cohabitation (**Chap. 5**).

Chap. 6 represents the focal point of the whole work and is devoted completely to the method, results and critical

interpretation of data acquired from own sociological-research probes. From the series of conclusions we select at least the following:

75% of those questioned perceive the **cohabitation of mixed-gender partners** as **differing** from the normal pre-marital period,

80% of those questioned state that the **quality of emotions** in the cohabitation of mixed-gender partners **is the same** as in a traditional marriage. A surprising result is the percentage that feels that emotions are of higher quality with a partner we have undertaken to remain with for life in marriage – only 5% of respondents think this!

28% of the respondents give as the reason why some couples prefer cohabitation as "partners" rather than the traditional registered marriage that the "mixed-gender partnership is a trial (whether they can live together in the case of future marriage)" and 32% said that the reason was that the "partners trust and respect one another and therefore do not require an officially registered marriage".

According to 91% of people the "cohabitation of 'partners' may in time lead to conclusion of an 'official marriage'".

As far as concerns the **partnership and children**, 34% of people feel nothing is changed in the "partnership" by the birth of a child. 71% of those asked think that "partners" living together are fully aware of responsibility for their joint child. The respondents show a kind of "protective" tendency: whereas for themselves 78% could "bear" their parents being unmarried "partners", in the case of children only 56% consider the partnership of the parents to be acceptable. In any case, however, **more than half the respondents do not have a negative attitude to cohabitation of mixed-gender partners with regard to children.**

87% of the respondents feel that the **cohabitation of "mixed-gender partners" has no impact on the division of roles and obligations in the family.**

55% of those questioned do not exclude the possibility that they might live in a partnership and 7% of these expressly do not want an official marriage.

In the conclusion (**Chap. 7**) the author of the study deduces that at the present time the cohabitation of mixed-gender partners has begun to be considered as a somewhat **minimal, but nevertheless fully valid form of family cohabitation.** This concept is based on the experience that the **functional structure of the family and the roles of its individual members are set mainly by the personal traits of**

the partners and their mutual relations – rather than by a formal (official – legal) platform for cohabitation.

The cohabitation of **mixed-gender partners provides considerable chance of the conclusion of a traditional form of marriage**, but the realisation of this chance depends on the quality of the relationship at the very beginning and also on the general situation of the relationship.

